

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА
ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

**Кафедра міжнародних відносин
Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»
Освітня програма 291.00.02 «Регіональні студії»**

**БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА
на тему:
СПІВРОБІТНИЦТВО США ТА УКРАЇНИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-
УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ**

**Студентки 4 курсу
денної форми навчання
Дрогомерецької Тетяни
Олексіївни**

**Науковий керівник:
викладач кафедри
міжнародних відносин
Ковальчук Вікторія
Василівна**

Київ – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ	7
1.1. Стан наукової розробки проблеми та джерельна база дослідження	7
1.2. Понятійно-категоріальний апарат та методи дослідження	10
РОЗДІЛ 2. ВІЙСЬКОВО-ТЕХНІЧНА ДВОСТОРОННЯ СПІВПРАЦЯ	16
2.1. Еволюція військово-технічної співпраці між Україною та США з 2014 року	16
2.2. Роль американських технологій у зміцненні обороноздатності України	27
РОЗДІЛ 3. ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА США УКРАЇНІ	34
3.1. Масштаби та ефективність гуманітарної допомоги США Україні	34
3.2. Внесок американських НУО у підтримку постраждалого населення України	41
РОЗДІЛ 4. САНКЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРИМУВАННЯ РОСІЇ	51
4.1. Аналіз ефективності санкцій США проти Росії	51
4.2. Координація санкційної політики між США та іншими країнами	58
ВИСНОВКИ	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	75

ВСТУП

Актуальність теми. Співробітництво між Сполученими Штатами Америки та Україною у контексті російсько-української війни є надзвичайно актуальним, оскільки війна, що розпочалася з анексії Криму Російською Федерацією у 2014 році та досягла нового етапу у 2022 році з повномасштабним вторгненням, має глобальні наслідки для міжнародної безпеки. Підтримка США для України в цей період є вирішальною у питаннях безпеки, стабільності та боротьби з агресією. Сполучені Штати Америки надають Україні значну військову, фінансову та гуманітарну допомогу, що має стратегічне значення не лише для України, а й для міжнародного співтовариства в цілому. Розуміння механізмів цього співробітництва, його етапів та ефективності є важливим для прогнозування подальших кроків і формування політичних рішень в умовах сучасної війни.

На сьогодні існує значна кількість наукових робіт, присвячених різним аспектам українсько-американських відносин у різні історичні періоди. Однак тема співпраці України та США в умовах повномасштабної війни почала досліджуватися відносно нещодавно. Вивчення цієї теми охоплює кілька основних напрямів: політико-дипломатичний аспект, що включає аналіз офіційних відносин між країнами, дипломатичних ініціатив і документів, а також дослідження військової допомоги США Україні, зокрема постачання озброєнь, військових тренувань та інших форм підтримки. Таким чином, дане дослідження дозволить глибше осмислити еволюцію та перспективи стратегічного партнерства між США та Україною у критичний для міжнародної безпеки період.

Об'єктом дослідження є співробітництво США та України в умовах російсько-української війни.

Предметом дослідження є особливості та напрями співробітництва США та України в умовах російсько-української війни.

Мета дослідження здійснити комплексний аналіз співробітництва між США та Україною в умовах російсько-української війни, оцінити ефективність наданої допомоги та санкційних заходів проти Росії.

Відповідно до поставленої мети в дослідженні вирішуються наступні **завдання:**

- проаналізувати стан наукової розробки проблеми та джерельну базу дослідження;
- проаналізувати еволюцію та особливості військово-технічної співпраці між США та Україною;
- оцінити масштаби та ефективність гуманітарної допомоги, що надається США Україні;
- дослідити санкційну політику США як інструмент стримування Росії та її міжнародну координацію;
- визначити ключові напрями співробітництва США та України в умовах російсько-української війни;
- розглянути практичні та політичні наслідки співробітництва для міжнародних відносин.

Часові межі дослідження. Дослідження охоплює період з 2014 до другої каденції Дональда Трампа (до 20.01.2025).

Теоретичне значення роботи полягає в розширенні наукових знань щодо співробітництва між США та Україною в умовах російсько-української війни, особливо повномасштабного вторгнення. Вона систематизує та аналізує еволюцію військово-технічної співпраці, масштаби та ефективність гуманітарної допомоги, а також санкційну політику США та її міжнародну координацію як інструмент стримування Росії. Дослідження поглиблює розуміння політико-дипломатичного, військово-технічного, економічного, гуманітарного та інформаційного аспектів цього співробітництва, використовуючи комплексний методологічний апарат для системного бачення

взаємодії та прогнозування її подальшого розвитку, а також визначає ключові напрями співробітництва та їх наслідки для міжнародних відносин.

Практичне значення роботи полягає в тому, що її результати можуть бути використані для формування та коригування зовнішньополітичних рішень та стратегій України та її міжнародних партнерів, зокрема для оптимізації стратегій оборони та залучення зовнішньої підтримки. Вона також сприятиме більшій обізнаності міжнародної координації у питаннях безпеки, стабільності та дотримання міжнародного права, надаючи аналітичним центрам та експертному середовищу основу для подальших досліджень. Крім того, матеріали роботи можуть слугувати навчально-методичними матеріалами для студентів та науковців, які вивчають міжнародні відносини, регіональні студії, геополітику та безпекові питання.

Апробація. Матеріали дослідження було представлено 23 травня 2025 року у секції «Міжнародні відносини» у рамках теми «Гуманітарна допомога США Україні у контексті повномасштабної війни: масштаби, ефективність та роль НУО.» і після опубліковано у збірнику «Modern science and innovation: trends, challenges, and breakthroughs»¹.

Матеріали дослідження також було представлено 06 червня 2025 року на VIII Міжнародній студентській науковій конференції «Пріоритетні напрямки та вектори розвитку світової науки» у секції «Економічна теорія, макро- та регіональна економіка» у рамках теми «Санкції як інструмент стримування агресії: приклад США та міжнародного партнерства»².

¹ Дрогомерецька, Т.О. (2025). Гуманітарна допомога США Україні в контексті повномасштабної війни: масштаби, ефективність та роль НУО. *Modern science and innovation: trends, challenges, and breakthroughs* (с. 89-91). New York, USA: International Center of Scientific Research. <https://go-vropejska.esclick.me/1iV5VAyBhDVIEm7BOK>

² Дрогомерецька, Т.О. (2025). Санкції як інструмент стримування агресії: приклад США та міжнародного партнерства. *Пріоритетні напрямки та вектори розвитку світової науки* (с. 24-26). ГО «Молодіжна наукова ліга». Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп». <https://go-vropejska.esclick.me/1iq8KJf7PwLWC1rp0k>

Структура роботи. Робота складається зі вступу, 4 розділів, які поділені на два підрозділи кожний, висновків та списку використаних джерел і літератури (68 матеріалів). Загальний обсяг роботи становить 82 сторінки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Стан наукової розробки проблеми та джерельна база дослідження

Проблема співробітництва США та України набула надзвичайної актуальності в контексті повномасштабного російського вторгнення в Україну. Розуміння динаміки та особливостей цього співробітництва є критично важливим для прогнозування подальшого розвитку ситуації як в Україні, так і в регіоні загалом. Існує значний обсяг наукових робіт, присвячених різним аспектам українсько-американських відносин, кількість яких постійно зростає. Проте, специфіку співробітництва цих двох країн в умовах повномасштабної війни науковці почали вивчати нещодавно. Це пов'язано з тим, що сама війна триває, а ситуація постійно змінюється, а отже, постійно з'являються нові аспекти, які потребують уваги науковців.

Дослідження та аналіз подій сучасної російсько-української війни стали предметом зацікавлення не лише вітчизняних істориків, політологів, військових експертів, журналістів, аналітиків, соціологів, психологів, а й багатьох дослідників зарубіжних країн світу. Це праці таких науковців як: О. Сорочинська, Ю. Ніколаєць³, Т. Сидорчук, А. Шуляк, В. Павлюк⁴, М. Лендел⁵, А. Лендєл, О. Івасечко, П. Лопушанський, О. Турчак, Ю. Бураков⁶, Н. Городня та ін.

³ Ніколаєць, Ю. (2023). ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИЙ ПРОСТІР УКРАЇНИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ (2014–2023). *Сіверянський літопис*, (2), 140-152. <https://doi.org/10.58407/litopis.230216>

⁴ Сидорук, Т., Шуляк, А., & Павлюк, В. (2022). Трансформації в архітектурі європейської безпеки під впливом російсько-української війни. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*, (3 (14)), 60-72.

⁵ Лендел, М. (2024). *Військова допомога США як чинник перебігу російсько-української війни (2022–2024 рр.)*. Формат розвитку відносин України та Європейського Союзу в контексті російсько-української війни, виборчих процесів та прав національних меншин, 88.

⁶ Турчак, О. В., Бураков, Ю. В., & Посохова, А. В. (2023). Правове підґрунтя міжнародного військового співробітництва Збройних Сил України під час російсько-української війни (2014-2023). *Аналітично-порівняльне правознавство*, (3), 432-436.

Важливим компонентом для цього дослідження є наукові праці та звіти аналітичних центрів, які надають експертну оцінку та глибокий аналіз різних аспектів співробітництва. Зокрема, у сфері воєнно-технічного співробітництва були використані звіти таких авторитетних установ, як RAND Corporation⁷, а також дослідження українських науковців, наприклад, О. Івасечко та П. Лопушанського⁸, які висвітлювали питання військової допомоги, постачання озброєння та інших форм підтримки. Економічний та фінансовий вимір співпраці був проаналізований на основі робіт О. Гончаренка, де розглядалися механізми фінансової підтримки України та вплив санкційної політики США на стабілізацію економіки.

Для вивчення інформаційного та пропагандистського аспекту конфлікту та ролі медіа, значну цінність мали роботи українських дослідників, зокрема І. Бойчука та Ю. Ніколайця. Роботи, як-от дослідження Юрія Ніколайця, допомогли проаналізувати зміни у споживанні медіа українцями, рівень довіри до джерел інформації, а також ефективність протидії ворожим інформаційно-психологічним операціям. Ці праці дозволили зрозуміти, як формується патріотично налаштоване інформаційне поле та які виклики виникають у боротьбі з антиукраїнськими наративами в соціальних мережах.

Для проведення цього дослідження в основному була задіяна комплексна база джерел, що дозволила всебічно проаналізувати співробітництво між США та Україною в умовах російсько-української війни. З цією метою виділено п'ять основних груп джерел, кожна з яких відіграє унікальну роль у формуванні повноцінної картини співробітництва між США та Україною.

Першу групу становлять Міжнародні та міждержавні договори, до яких в рамках теми відноситься «Хартія стратегічного партнерства США-

⁷ RAND Corporation. <https://www.rand.org/>

⁸ Івасечко, О., & Лопушанський, П. (2023). Військова допомога США Україні у протидії збройній агресії Росії у 2014–2023 рр. *Вісник Львівського університету. Серія: Філософсько-політологічні студії*, 259-269.

Україна»⁹. Вона лягла в основу офіційних взаємин та визначила роль Сполучених Штатів як ключового партнера України у питаннях захисту її суверенітету та територіальної цілісності. Цей документ є фундаментальною правовою та політичною основою, що окреслює довгострокові стратегічні цілі, принципи та сфери взаємодії, дозволяючи розуміти базові рамки співпраці.

Друга група – Акти державного законодавства та виконавчої влади. Ця група охоплює численні Виконавчі укази США (зокрема, 14024, 14065, 14066, 14068, 14071, 14114), Закон про ленд-ліз для захисту демократії України 2022 року, а також швейцарські нормативні акти. Ці джерела є критично важливими для аналізу юридичних та виконавчих механізмів, що регулюють санкції проти Росії, надання надзвичайної допомоги та функціонування конкретних програм підтримки, демонструючи прямі урядові рішення та політичні кроки.

Третя група – Матеріали періодичної преси – включає широкий спектр новинних статей від провідних українських та міжнародних медіа, а також дописи у соціальних мережах. Ці джерела надають актуальну інформацію, відображають суспільний дискурс та містять конкретні приклади військової та гуманітарної допомоги (постачання радарів, Javelin, HIMARS, медичних Humvee, човнів), дискусії щодо ленд-лізу, оголошення санкцій, спільні військові навчання та описи бойових подій. Вони дозволяють простежити хронологію подій та сприйняття допомоги.

Четвертою групою є Офіційні сайти та звіти державних установ – представлена публікаціями USAID, Агентства з питань співробітництва в галузі оборони та безпеки (DSCA), урядів Великої Британії та Канади, Рахункової палати США (GAO), Міністерства оборони США (численні прес-релізи про пакети допомоги), Державного департаменту США та звітами Конгресу. Ці авторитетні джерела надають офіційні дані, підтверджують

⁹ U.S. Embassy in Ukraine. (2021, 10 листопада). *Хартія стратегічного партнерства США-Україна*. <https://ua.usembassy.gov/uk/u-s-ukraine-charter-on-strategic-partnership/>

політичні рішення, розкривають обсяги фінансових зобов'язань та деталі конкретних пакетів допомоги, а також висвітлюють законодавчий контекст міжнародної підтримки.

П'ята група – Сайти міжнародних та неурядових організацій, яка включає ресурси від БО «100% Життя» (проект USAID HealthLink), Direct Relief, карти санкцій ЄС, Європейської Комісії, EU Neighbours East, FHI 360 (UHARP), Project Hope, RAND Corporation, Razom for Ukraine та USAFacts. Ці джерела надають інформацію про гуманітарні ініціативи, впровадження міжнародних санкцій та аналітичні перспективи від аналітичних центрів та НУО, доповнюючи офіційні дані інформацією про неурядову підтримку та оцінки впливу політик.

Особливо інформативними були сайти американських неурядових організацій (НУО), зокрема USAID (Агентство США з міжнародного розвитку)¹⁰. Ці ресурси детально висвітлювали програми підтримки українських переселенців, реформи у сферах освіти, охорони здоров'я, а також ініціативи з боротьби з дезінформацією. Наприклад, інформація про інвестиції USAID у розмірі понад \$874 мільйонів на підтримку економіки України під час війни та її швидке відновлення, включаючи розвиток сільського господарства, підтримку малого та середнього бізнесу, модернізацію експорту та створення прозорого фінансового сектору, була критично важливою для розуміння гуманітарного та економічного аспектів співпраці.

Таким чином, використання різноманітних джерел – від офіційних документів та даних урядових і неурядових організацій до наукових праць та звітів аналітичних центрів – забезпечило всебічний та ґрунтовний аналіз теми дослідження.

1.2. Понятійно-категоріальний апарат та методи дослідження

¹⁰ Програми USAID (Агентства США з міжнародного розвитку) для підтримки України (2023) <https://www.usaid.gov/ukraine/economic-growth>

Співробітництво між Україною та США в умовах російсько-української війни є одним із ключових факторів забезпечення безпеки та стабільності в регіоні. Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну 2022 року стало найбільшим викликом для міжнародного порядку, поставивши під загрозу не лише суверенітет України, а й безпеку всієї Європи та світу. США, як стратегічний партнер України, надають масштабну військову, фінансову, гуманітарну та дипломатичну підтримку, що є вирішальним чинником у боротьбі за незалежність. Дослідження даної теми є надзвичайно важливим для аналізу ефективності співпраці, її впливу на перебіг війни та перспектив розвитку двосторонніх відносин. Тому, щоб повноцінно розкрити тему дослідження, спершу варто визначити основні поняття, що будуть використовуватись.

Міжнародна допомога – широке поняття, що охоплює різні види підтримки, яку надають США Україні, а саме:

Безпекова допомога – надання матеріальних засобів, обладнання, розвідувальної інформації та послуг, спрямованих на зміцнення безпеки та обороноздатності України.

Військова допомога – складова безпекової допомоги, що включає постачання летального та нелетального озброєння, військової техніки, амуніції, а також організацію навчальних програм для українських військовослужбовців та сприяння інтеграції до стандартів НАТО.

Економічна допомога – фінансова підтримка, кредити, гранти та інша матеріальна допомога, спрямована на стабілізацію української економіки, підтримку державних інституцій та відновлення інфраструктури.

Співробітництво США та України в умовах російсько-української війни – комплекс взаємодій та взаємодопомоги між двома державами, що охоплює різні сфери та спрямований на підтримку України у протистоянні агресії Російської Федерації.

Ленд-ліз – програма США, що передбачає спрощену процедуру передачі військової техніки та озброєння державам-союзникам на умовах оренди чи лізингу.

Стимування – механізм впливу, що має на меті відвернути небажану поведінку (агресію) шляхом демонстрації здатності та готовності застосувати контрзаходи.

Гуманітарна допомога – допомога, спрямована на задоволення нагальних потреб постраждалого населення (продукти харчування, медикаменти, притулок тощо), що надається як урядовими програмами США (наприклад, USAID), так і американськими неурядовими організаціями (НУО).

Міжнародна координація – взаємодія між державами та міжнародними організаціями з метою узгодження дій та досягнення спільних цілей, зокрема у сфері санкційної політики (наприклад, через Групу семи (G7), "Freeze and Seize Task Force", REPO, Спільний список товарів високого пріоритету (CHPL)).

Санкції як інструмент стимування Росії – економічні та політичні обмеження, запроваджені США та їхніми союзниками з метою підризу економічної та військової міцності Росії, підвищення ціни агресії та примушення до припинення військових дій.

Співробітництво між Україною та США в умовах російсько-української війни є одним із ключових факторів забезпечення безпеки та стабільності в регіоні. Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну 2022 року стало найбільшим викликом для міжнародного порядку, поставивши під загрозу не лише суверенітет України, а й безпеку всієї Європи та світу. США, як стратегічний партнер України, надають масштабну військову, фінансову, гуманітарну та дипломатичну підтримку, що є вирішальним чинником у боротьбі за незалежність. Дослідження даної теми є надзвичайно важливим для аналізу ефективності співпраці, її впливу на перебіг війни та перспектив розвитку двосторонніх відносин.

Для аналізу теми використовувалася комплексна методологія, що поєднує загально філософські, загальнотеоретичні та прикладні методи.

Дослідження базується на аналізі та синтезі для ефективного структурування інформації щодо форм співробітництва та визначення впливу кожного напрямку підтримки. Методи індукції та дедукції застосовуються для узагальнення отриманих даних та формування обґрунтованих висновків. Крім того, використовується порівняння для аналізу співпраці США з Україною у зіставленні з іншими країнами, які отримують аналогічну підтримку.

Наступна група методів включає спеціалізовані дисциплінарні підходи. Політологічний аналіз є ключовим для вивчення політичних рішень та їх наслідків для міжнародних відносин. Економічний аналіз використовується для оцінки впливу фінансової допомоги на стабілізацію та розвиток економіки України. Для глибокого розуміння правових рамок співпраці застосовується юридичний аналіз, що охоплює вивчення міжнародних договорів, резолюцій та санкційних заходів.

Окрім зазначених, для роботи були використані також прикладні та прогнозувальні методи. Контент-аналіз дозволяє детально опрацювати документи, офіційні заяви, звіти урядів США та України, а також публікації у засобах масової інформації. Кейс-стаді (case study) допомагає дослідити конкретні приклади співпраці, такі як програма Lend-Lease або надання систем HIMARS. Метод експертних оцінок передбачає аналіз поглядів провідних науковців, аналітиків та політиків щодо ефективності співробітництва. Застосування системного підходу забезпечує вивчення співпраці як складного явища, що включає взаємозв'язок політичних, економічних і військових аспектів. Окремо виділяється геополітичний аналіз для вивчення ролі співпраці України та США у контексті глобальних викликів та змін у міжнародній системі. Нарешті, моделювання сценаріїв використовується для прогнозування можливих варіантів розвитку співробітництва залежно від подальшої динаміки війни.

Ці методи забезпечують комплексний підхід для дослідження теми співробітництва між США та Україною, дозволяючи не лише аналізувати вже наявні форми взаємодії, але й робити прогнози щодо їх подальшого розвитку, що є дуже корисним враховуючи буремність міжнародних відносин в наш час.

Підсумовуючи за першим розділом, можна сказати, що дана тематика є дуже актуальною адже цей конфлікт станом на зараз ще не вирішеним. Цей конфлікт є багатограним та складним та потребує консолідованих зусиль світових лідерів задля його скорішого завершення. Враховуючи динамічні зміни міжнародного порядку та безпосередню загрозу суверенітету України з боку Російської Федерації, комплексний аналіз різних аспектів двосторонньої взаємодії США та України набуває важливого значення не лише для української держави, але й для стабільності в усьому регіоні й міжнародної безпеки загалом. У процесі дослідження теми була використана різноманітна джерельна база, що включає офіційні документи урядів США, України та країн-партнерів, сайти міжнародних та американських неурядових організацій, а також спеціалізовані ресурси щодо санкційної політики Європейського Союзу. Важливим є використання інформації з офіційних урядових сайтів Великої Британії та Швейцарії, які надали додатковий аналітичний матеріал для комплексного вивчення питання.

Методологічна база дослідження дозволила реалізувати комплексний підхід. Застосування методів аналізу і синтезу, індукції та дедукції, порівняльного аналізу, політологічного, економічного та юридичного аналізу забезпечило системне бачення всіх аспектів співробітництва США та України. Крім того, були застосовані спеціалізовані методи, такі як контент-аналіз офіційних документів, метод кейс-стаді для конкретних прикладів взаємодії, а також експертні оцінки, системний підхід, геополітичний аналіз та моделювання сценаріїв, що дозволило оцінити ефективність існуючої підтримки та спрогнозувати її майбутні перспективи.

Отже, можна стверджувати, що тема співробітництва США та України в умовах російсько-української війни є надзвичайно актуальною та має високий потенціал для подальшого поглибленого дослідження. Це пов'язано з незавершеністю конфлікту, його складністю та необхідністю об'єднання зусиль світової спільноти для досягнення миру та стабільності. Саме тому подальше вивчення різноманітних аспектів двосторонніх відносин між Україною та США є не лише актуальним завданням науковців, а й важливим внеском у розв'язання сучасних міжнародних криз та конфліктів.

РОЗДІЛ 2

ВІЙСЬКОВО-ТЕХНІЧНА ДВОСТОРОННЯ СПІВПРАЦЯ

2.1. Еволюція військово-технічної співпраці між Україною та США з 2014 року

Сучасні реалії в Україні це, не випадковість, а безпосередній наслідок як ухвалених рішень, так і бездіяльності. Російська Федерація веде неоколоніальну війну проти України, яка ніколи не починала агресій, знищуючи українську мову, культуру та свободи на окупованих територіях. Ця агресія не має жодних безпекових виправдань, вона є спробою нав'язати імперський контроль. У відповідь на це, Україна, як невід'ємна частина європейської спільноти, рішуче бореться за свої суверенні права та незалежність.

Повномасштабне вторгнення Росії в Україну у 2022 році стало кульмінацією агресивної політики РФ щодо нашої держави, яка розпочалася ще 2014 року з анексії Криму та розв'язання війни на Донбасі. Ці події кардинально змінили не лише ситуацію в Україні, а й характер її відносин із партнерами, зокрема зі США. Військово-технічна співпраця, яка до того була обмеженою, набула стратегічного характеру. Традиційно, одним із ключових напрямів зовнішньої політики України було нарощування стратегічного партнерства зі Сполученими Штатами Америки. Ці відносини розглядались як інструмент для підвищення міжнародного статусу України, зміцнення демократичних інститутів та інтеграції в євроатлантичні структури.

Існує розбіжність між сприйняттям ситуації в Україні та США. Більшість українців очікують більшої та швидшої допомоги від США для припинення війни, тоді як для багатьох американців Україна не є пріоритетним напрямком для інвестицій. Втім, підтримка США для України не є чимось на кшталт акту доброї волі, а скоріше низкою виважених рішень зумовлених такими факторами:

1. Російська агресія проти України є грубим порушенням норм міжнародного права та загрожує стабільності в Європі та світі. Підтримка України – це інвестиція перш за все в збереження міжнародного порядку, що базується на засадах міжнародного права та статутах ООН.
2. Будапештський меморандум 1994 року гарантував безпеку України в обмін на відмову від ядерної зброї. Агресія Росії прямо суперечить цим зобов'язанням, тому підтримка України є для США моральним обов'язком.
3. Україна стала символом боротьби за демократію і свободу. Підтримка України є заявою про відданість Сполучених Штатів цим принципам і, отже, протистояння авторитарним лідерам.
4. Постачання військової допомоги Україні створює можливості для стримування подальшої російської агресії не лише щодо України, але й інших держав Європи та інших країн.
5. Підтримка України відповідає довгостроковим інтересам США, оскільки сприяє зміцненню позицій США у світі та послабленню Росії як геополітичного конкурента.

Отже, виходячи з вищезазначених підходів, можна стверджувати, що співпраця та допомога Україні є вагомою для Сполучених Штатів Америки, оскільки покликана стояти на сторожі міжнародного порядку, демократичних принципів та національних інтересів США. Україна, зі свого боку, є надійним партнером і демонструє свою відданість спільним цінностям.

Загалом, за цей час, а саме з 2014 року до початку 2025 року, можна виділити ключові етапи у військово-технічній співпраці США та України. Ця співпраця стала стратегічним напрямком для обох країн, оскільки спрямована на посилення обороноздатності України та стримування російської агресії.

- **Початковий етап**, охоплює приблизно 2014–2016 роки – формування засад співпраці.

Анексія Криму та початок бойових дій на Донбасі стали точкою відліку для переосмислення стратегічного партнерства між Україною та США. Сполучені Штати Америки зайняли позицію одного з головних міжнародних

союзників України у боротьбі за незалежність і територіальну цілісність. Одним з перших кроків стало надання нелетальної допомоги. До такої допомоги відносились: засоби зв'язку (рації, термінали супутникового зв'язку); медичне обладнання та індивідуальні аптечки; засоби логістики, включаючи броньовані автомобілі HMMWV¹¹. Завдяки цій допомозі Україна почала отримувати техніку, яка б допомагала протидіяти російським атакам, зокрема артилерійським обстрілам. Окремої уваги також заслуговує програма підготовки бійців за участі американських інструкторів «Fearless Guardian» у 2015 році. Ці навчання проводились на базі Міжнародного центру миротворчості та безпеки на Львівщині¹².

- **Розширення співпраці**, охоплює 2017-2019 роки – надання першої летальної зброї.

Під тиском Конгресу США адміністрація Дональда Трампа погодилася на постачання Україні летальної зброї, чого раніше уникали з політичних міркувань. Постачання протитанкових ракетних комплексів Javelin у 2018 році, стало символом стратегічної підтримки США¹³. Це дозволило Збройним силам України ефективно протидіяти бронетехніці противника. Окрім цього почалось також постачання стрілецької зброї, боєприпасів, а також військової техніки для зміцнення оборонних позицій. Розширювалися програми військового навчання, включаючи підготовку спеціалістів із застосування сучасного озброєння. Активний старт впровадження стандартів НАТО в українське військо. Збільшення обсягів військової допомоги через програму Foreign Military Financing (FMF)¹⁴ та підтримку програм НАТО для України.

¹¹ Дутко, В. (2022, 4 лютого). *Воєнно-технічна співпраця України та США*. PolUkr. <https://www.polukr.net/uk/blog/2022/02/vojenno-techniczna-spivpraca-ukraini-ta-ssza/>

¹² Кабацій, М. (2015, 12 листопада). *В Україні завершилися спільні з США вчення Fearless Guardian*. New Voice. <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/v-ukrajini-zavershilisja-spilni-z-ssha-vchennja-fearless-guardian-79609.html>

¹³ Miller, C. (2018, April 30) *U.S. Confirms Delivery Of Javelin Antitank Missiles To Ukraine*. Radio Liberty. <https://www.rferl.org/a/javelin-missile-delivery-ukraine-us-confirmed/29200588.html>

¹⁴ Мариняк, Ю. (2024, 7 жовтня). *PDA, USAI, FMF: огляд американської військової допомоги та подальші перспективи підтримки України*. LVIV.MEDIA.

Програма FMF була заснована у 1976 році, базисом та функцією є фінансова допомога в питаннях купівлі військової техніки і не тільки.

- **Посилення обороноздатності** – охоплює 2020–2021 роки.

У 2020–2021 роках військова співпраця між Україною та США значно поглибилася. Цей період характеризується зміцненням двосторонніх відносин, розширенням форматів допомоги та підготовкою до подолання нових викликів у сфері безпеки. Основними напрямками співпраці стали надання оборонної допомоги, проведення спільних навчань та політична підтримка. Важливим напрямом співпраці залишалося навчання українських військових. У рамках програми Joint Multinational Training Group-Ukraine (JMTG-U) американські інструктори працювали з українськими підрозділами на полігоні в Яворові, допомагаючи їм освоювати нові методики ведення бойових дій за стандартами НАТО. Також у цей період активно проводилися багатонаціональні навчання, зокрема Rapid Trident і Sea Breeze¹⁵. Останні стали не лише демонстрацією співпраці з НАТО, але й відповіддю на російські провокації в Чорному морі. Ці навчання сприяли підготовці українських військових до можливих викликів у морській безпеці та посиленню їхньої інтеграції у євроатлантичний простір.

Політичне значення співпраці було підкреслено у жовтні 2021 року підписанням нової Хартії стратегічного партнерства між Україною та США¹⁶. У документі підтверджено зобов'язання Сполучених Штатів допомогти Україні в її прагненні захистити свою територіальну цілісність і незалежність. Він зосередився на пріоритетних сферах співпраці – протидії російській агресії, спільній протидії кіберзагрозам, реформуванню сектору оборони та безпеки.

<https://lviv.media/analitika/93461-pda-usai-fmf-oglyad-amerikanskoyi-vijskovoyi-dopomogi-ta-podalshi-perspektivi-pidtrimki-ukrayini/>

¹⁵ Sportyv.Info. (2021, 13 квітня). *Rapid Trident, Sea Breeze, Joint Effort та інші: які міжнародні військові навчання пройдуть в Україні*. <https://sportyv.info/obshchestvo/rapid-trident-sea-breeze-joint-effort-ta-inshi-yaki-mizhnarodni-vijskovi-navchannya-projdu-t-v-ukraini/>

¹⁶ U.S. Embassy in Ukraine. (2021, 10 листопада). *Хартія стратегічного партнерства США-Україна*. <https://ua.usembassy.gov/uk/u-s-ukraine-charter-on-strategic-partnership/>

Особливе місце в двосторонній взаємодії займали питання реформування української армії. США надавали консультативну та технічну допомогу для інтеграції ЗСУ до стандартів НАТО, модернізації системи управління та покращення прозорості у використанні оборонного бюджету. Йшлося не лише про підвищення ефективності українських збройних сил, а й про зміцнення України як надійного партнера у питаннях євроатлантичної безпеки. Військова співпраця також охоплювала сферу кібербезпеки. США допомагали Україні у протидії російським кібератакам, які становили серйозну загрозу для критичної інфраструктури країни. Виявлення та нейтралізація цих атак стали важливим елементом оборонної співпраці, що доповнювало традиційні форми військової допомоги.

Попри значні досягнення, існували і певні проблеми. Одним із ключових викликів залишалося обмеження у постачанні певних видів озброєння. США утримувалися від передачі Україні деяких систем наступальної зброї через побоювання можливої ескалації конфлікту з Росією. Водночас, надання озброєнь, таких як катери та радіолокаційні системи, значно зміцнило обороноздатність України, проте не покривало всі потреби, особливо у сфері протиповітряної оборони.

- **Етап повномасштабної військової допомоги США Україні – охоплює 2022–сьогодення**

Після початку повномасштабного вторгнення Росії 24 лютого 2022 року Сполучені Штати Америки стали ключовим партнером України у військовій підтримці, надаючи безпрецедентні обсяги фінансової, технічної та матеріальної допомоги. Цей період ознаменувався кардинальним посиленням співпраці між двома країнами, зокрема через постачання сучасної зброї, навчання військових, а також політичну та гуманітарну підтримку. США прагнули забезпечити Україну всіма необхідними ресурсами для протидії російській агресії та захисту територіальної цілісності.

Обсяги допомоги станом на 2024 рік сягнули понад 60 мільярдів доларів, які мали стати найбільшим внеском серед усіх союзників України¹⁷. Значна частина цих коштів була спрямована на постачання передового озброєння, яке включало реактивні системи залпового вогню HIMARS, зенітно-ракетні комплекси NASAMS і Patriot, гаубиці калібру 155 мм, танки M1 Abrams, бойові машини піхоти Bradley та переносні комплекси Javelin і Stinger. Крім того, Україна отримала значну кількість боєприпасів, бронетехніки та дронів, які стали важливим елементом її обороноздатності. Одним із важливих кроків стала підготовка до передачі Україні західних літаків F-16, що мало стати переломним моментом у повітряній війні.

Надання допомоги було відносно полегшене через ухвалення у травні 2022 року закону про ленд-ліз для України (Ukraine Democracy Defense Lend-Lease Act of 2022)¹⁸. Хоча закон і був прийнятий, на практиці він не був застосований через те, що військова допомога для України надходила за іншими програмами, які фінансуються з федерального бюджету США. Найбільша перевага цих програм в тому, що допомога, яка надавалася через них, передбачала безкоштовну передачу зброї. Функціонал ленд-лізу полягав в наступному – як зазначали українські посадовці та їх колеги з Америки, це був «страхувальний» механізм, на випадок відмови Конгресу від подальшого фінансування цих програм¹⁹. В такому випадку президент Джо Байден міг мати змогу використати цей інструмент для передачі Україні необхідного озброєння. Закон прямо надав президенту США розширені повноваження укладати договори з Україною на оренду чи лізинг оборонних засобів для захисту від російської агресії. Цей механізм значно спростив процедури

¹⁷ BBC Україна. (2024, 24 квітня). Байден підписав виділення \$60 млрд Україні на війну проти Росії. Коли зброя поїде Києву. <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/crgy0zx02y4o>

¹⁸ Ukraine Democracy Defense Lend-Lease Act of 2022. (2022). <https://ips.ligazakon.net/document/view/mu22010?an=25>

¹⁹ Черниш, О. (2023, 5 жовтня). Американський ленд-ліз для України закінчився, так і не почавшись. Чому він не запрацював. BBC Україна. <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c4n5p6pgengo>

передачі техніки та озброєння, дозволяючи реагувати на потреби України швидко й ефективно.

Паралельно з цим США організували масштабні навчальні програми для українських військових. Навчання проходило як на території США, так і в країнах НАТО, таких як Федеративна Республіка Німеччина та Республіка Польща. Особливу увагу було приділено розробці нових зразків техніки та сучасної тактики ведення бою, а також інтеграції до стандартів НАТО. Окрім суто військової допомоги, США надали матеріально-технічну та гуманітарну підтримку. Значні зусилля були спрямовані на ремонт пошкодженої техніки, створення обслуговувальних центрів у сусідніх країнах і постачання матеріалів для забезпечення українських військових, таких як зимовий одяг і генератори. Окремо варто відзначити допомогу у сфері кібербезпеки, де США активно сприяли захисту української інфраструктури від російських кібернападів.

Політична підтримка США стала не менш важливою, ніж військова. Вашингтон докладав значних зусиль для мобілізації міжнародної спільноти, забезпечуючи дипломатичну підтримку України на всіх рівнях. Санкції, запроваджені проти Росії, стали ще одним важливим інструментом стримування її військового потенціалу. США також продовжували сприяти реформуванню оборонного сектору України, спрямованому на його адаптацію до стандартів НАТО, що є важливим кроком до євроатлантичної інтеграції.

Результати цієї масштабної співпраці стали помітними на полі бою. Сучасне озброєння дозволило Україні успішно стримувати російські наступи та проводити контрнаступальні операції. Зенітно-ракетні комплекси зміцнили систему ППО, що забезпечило захист критичної інфраструктури від масованих ракетних атак. Разом з тим, попри значні досягнення, залишається низка викликів, зокрема недостатність ресурсів для подальшого розширення систем протиповітряної оборони та авіації.

Цей період військової співпраці між США та Україною став вирішальним у боротьбі з російською агресією, продемонструвавши

непохитну підтримку України з боку Сполучених Штатів Америки. Він не лише зміцнив обороноздатність України, але й підвищив рівень міжнародної солідарності у протидії російській загрозі. Подальше розширення співпраці залишається критично важливим для досягнення перемоги України та забезпечення стабільності у всьому регіоні.

Одним із ключових елементів цієї співпраці є надання військової допомоги, яка реалізується через низку програм, започаткованих та підтримуваних урядом США. Ці програми спрямовані на посилення спроможності Збройних Сил України протистояти російській агресії, а також на забезпечення стабільності у регіоні.

Серед основних програм військової підтримки можна виокремити:

- **Програма FMF (Foreign Military Financing)**, яка є ключовою у підтримці України. Вона забезпечує фінансову допомогу для закупівлі військової техніки, обладнання та послуг союзників США.

- **Програма ERI (European Reassurance Initiative)**, фінансована Міністерством оборони США. Вона спрямована на посилення американської військової присутності в Європі для забезпечення безпеки. Ця програма була започаткована у червні 2014 року за ініціативи президента Барака Обами.

- **Програма USAI (Ukraine Security Assistance Initiative)**, яка передбачає фінансування з боку Міністерства оборони США для зміцнення обороноздатності України. Її метою є підвищення ефективності захисту від російської агресії через навчання Збройних сил України, надання обладнання та реалізацію консультативних ініціатив.

Аналізуючи військову допомогу, надану США з 2014 року, можна простежити ключові моменти підтримки:

У 2014 році США розпочали надання військової допомоги Україні, передавши 22 листопада – нелетальну зброю, зокрема мінометні радары.²⁰ 20

²⁰ Еспресо. (2014, 22 листопада). *США передали Україні перші протимінометні радары*. https://espresso.tv/news/2014/11/22/ssha_peredaly_ukrayini_persh_protymynometni_radary

грудня того ж року Україна отримала 35 броньованих позашляховиків Volkswagen Amarok та Toyota Land Cruiser 200, а також 2300 комплектів уніформи²¹.

У червні 2015 року було передано 5 катерів Willard Sea Force 730 та Sea Force 11M²².

У грудні 2017 року до України прибули 40 мед.авто HMMWV M997A2²³.

У березні 2018 року, президент Дональд Трамп схвалив надання військової допомоги на суму 47 мільйонів доларів, включаючи високолетальну зброю, а саме 210 протитанкових ракет Javelin²⁴.

У 2021 році в січні США передали Україні 20 бронеавтомобілів HMMWV²⁵.

У 2022 році масштаби військової допомоги значно зросли.

- 13 квітня було анонсовано пакет на 800 мільйонів доларів, що включав 18 гаубиць M777 калібру 155 мм, 40 000 артилерійських боєприпасів, 11 військових вертольотів Mi-17, 200 БТР і контрартилерійські радары²⁶.
- 19 травня Міністерство оборони США схвалило ще один пакет допомоги на 100 мільйонів доларів, який містив 18 гаубиць калібру 155 мм, тактичні

²¹ My Vin. (2014, 22 грудня). *Дежприкордонслужба отримала від США 35 броньованих джипів Volkswagen Amarok та Toyota Land Cruiser.*

<https://www.myvin.com.ua/ua/news/uaworld/31682.html>

²² Люксіков, М. (2021, 16 січня). *США передали ВМС України 84 човни.* Мілітарний. <https://military.com/uk/news/ssha-peredaly-vms-ukrayiny-84-chovny/>

²³ Шинко, А. (2017, 6 грудня). *ЗСУ отримали 40 медичних «Хаммерів».* Ukrainian Military Pages. <https://www.ukrmilitary.com/2017/12/40-hmmwv.html>

²⁴ Defence Security Cooperation Agency. (2019, October 3). *Ukraine – Javelin Missiles and Command Launch Units.* https://media.defense.gov/2024/Dec/09/2003604106/-1/-1/0/UKRAINE_19-70.PDF

²⁵ Armia Inform. (2022, 11 січня). *Міжнародна військова допомога Україні у 2021 році.* <https://web.archive.org/web/20220123031502/https://armyinform.com.ua/2022/01/11/mizhnarodna-vijskova-dopomoga-ukrayini-u-2021-roczii/>

²⁶ U.S. Department of Defence. (2022, April 13). *\$800 Million in Additional Security Assistance for Ukraine.* <https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/2999113/800-million-in-additional-security-assistance-for-ukraine/>

транспортні засоби для їхнього буксирування, три протиартилерійські радары *AN/TPQ-36* та польове обладнання²⁷.

- 1 червня США оголосили про військовий пакет на 700 мільйонів доларів, що передбачав передачу чотирьох *HIMARS*, п'яти контрартилерійських радарів, двох радарів повітряного спостереження, 1000 ракет *Javelin*, 6000 одиниць протиброньової зброї, 15 000 артилерійських снарядів калібру 155 мм, чотирьох вертольотів *Mi-17*, тактичних машин, запасних частин та іншого обладнання²⁸.
- 15 червня був оголошений дванадцятий пакет допомоги на 1 мільярд доларів, який включав 18 гаубиць *M777*, тактичні машини для буксирування, додаткові боєприпаси для *HIMARS*, артилерійські снаряди, евакуаційні машини, берегові оборонні установки *Гарпун*, військові радіостанції, прилади нічного бачення та фінансування навчання й технічного обслуговування²⁹.
- 23 червня США виділили 450 мільйонів доларів, передавши Україні ще чотири *HIMARS*, 36 000 артилерійських снарядів калібру 105 мм, артилерійські тягачі, гранатомети, кулемети, патрульні катери, бойові катери, запчастини та інше обладнання³⁰.

²⁷ U.S. Department of Defence. (2022, May 19). *\$100 Million in Additional Security Assistance for Ukraine*.

<https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/3037837/100-million-in-additional-security-assistance-for-ukraine/>

²⁸ U.S. Department of Defence. (2022, June 1). *\$700 Million in Additional Security Assistance for Ukraine*.

<https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/3049472/700-million-in-additional-security-assistance-for-ukraine/>

²⁹ U.S. Department of Defence. (2022, June 15). *\$1 Billion in Additional Security Assistance for Ukraine*.

<https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/3064351/1-billion-in-additional-security-assistance-for-ukraine/>

³⁰ Lopez, C. T. (2022, June 24). *Two Security Assistance Packages for Ukraine Contribute to Coastal, Waterway Defense*. U.S. Department of Defence. <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/3073876/two-security-assistance-packages-for-ukraine-contribute-to-coastal-waterway-def/>

- 8 липня оголосили 15-й пакет допомоги на 400 мільйонів доларів, що включав чотири додаткових *HIMARS*, додаткові артилерійські снаряди, три тактичні вантажівки та контрбатареїні системи³¹.
- 8 серпня Міністерство оборони США оголосило 18-й пакет військової допомоги, до якого увійшли додаткові боєприпаси для *HIMARS*, 75 000 артилерійських снарядів калібру 155 мм, 20 мінометів калібру 120 мм та 20 000 мінометних боєприпасів, ракети для *NASAMS*, 1000 *Javelin* та сотні протитанкових засобів *AT4*, міни *Claymore*, вибухові речовини, 50 броньованих медичних машин та медичне обладнання³².
- 15 вересня США оголосили 21-й пакет допомоги, який включав додаткові боєприпаси для *HIMARS*, 36 000 артилерійських снарядів, 1000 високоточних артилерійських снарядів калібру 155 мм, чотири протиартилерійські радары, вантажівки, системи протидії безпілотникам, обладнання для розмінування, підривні боєприпаси, стрілецьку зброю та прилади нічного бачення³³.

4 квітня 2024 року США передали Україні трофейну зброю, яку було захоплено під час огляду іранських вантажів для хуситів у Ємені. Українські сили отримали понад п'ять тисяч автоматів АК-47, кулемети, снайперські гвинтівки, ручні протитанкові гранатомети РПГ-7 та понад 500 тисяч патронів калібру 7,62 мм³⁴.

³¹ U.S. Department of Defence. (2022, July 8). *\$400 Million in Additional Security Assistance for Ukraine*.

<https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/3087750/400-million-in-additional-security-assistance-for-ukraine/>

³² U.S. Department of Defence. (2022, Aug. 8). *\$1 Billion in Additional Security Assistance for Ukraine*. <https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/3120059/1-billion-in-additional-security-assistance-for-ukraine/>

³³ U.S. Department of Defence. (2022, Sept. 15). *\$600 Million in Additional Security Assistance for Ukraine*. <https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/3160503/600-million-in-additional-security-assistance-for-ukraine/>

³⁴ Міллер. І. (2024, 9 квітня). *США передали Україні трофейну іранську зброю*. Главком <https://glavcom.ua/news/ssha-peredali-ukrajini-trofejnu-iransku-zbroju-995188.html>

Отже, можна виділити наступні аспекти «загальної картини» еволюції співпраці України з США. Сполучені Штати Америки були одними з перших, хто надали Україні допомогу і одразу відреагували на неправомірні, загарбницькі дії Росії починаючи з анексії Криму та Донбасу. Ще більше підтримки було надано після 24 лютого 2022 року, як можна побачити по об'ємам наданої допомоги. Після цього переломного моменту співпраця України зі Сполученими Штатами Америки вийшла абсолютно на новий рівень.

Загальна динаміка співробітництва між країнами, як можна побачити поступова, моментами повільна, перехід від постачання оборонної зброї до наступальної. Всі міжнародні партнери дуже сильно опікуються аспектом можливої ескалації конфлікту. І тут можна помітити дихотомію стратегічних інтересів: на одній шальці терезів перед лідерами світу знаходиться необхідність допомогти країні, на яку був скоєний загарбницький напад, а на іншій шальці – опасіння допомогти в такий спосіб, що, в свою чергу, може призвести до ескалації відносно локального конфлікту та еволюції російсько-української війни до Третьої світової.

2.2. Роль американських технологій у зміцненні обороноздатності України

Російсько-українська війна кардинально змінила підходи до ведення бойових дій у сучасному світі, зробивши технологічну складову війни одним із ключових факторів перемоги. У цих умовах військово-технічне співробітництво між Україною та США стало стратегічно важливим. Американські технології не лише підвищили ефективність Збройних сил України, але й сприяли трансформації української армії відповідно до стандартів НАТО. Від постачання сучасного озброєння до інтеграції новітніх цифрових систем управління – США відіграють ключову роль у зміцненні обороноздатності України.

Американська допомога не обмежується лише постачанням озброєння – вона охоплює широкий спектр військових технологій, зокрема сучасні бойові системи, безпілотні літальні апарати, системи кібербезпеки, засоби зв'язку та логістичну підтримку. Завдяки цьому Україна змогла не лише ефективно оборонятися, а й вести контрнаступальні дії, адаптуючись до нових викликів на полі бою.

Передача передових зразків американської зброї та бойових систем дозволила Україні значно посилити свої можливості у протидії російській агресії. Одним із найважливіших компонентів військової допомоги стали реактивні системи залпового вогню M142 HIMARS, які забезпечили Україні перевагу у точності артилерійських ударів. Використання HIMARS значно змінило баланс сил на полі бою.

Одна з головних причин ефективності HIMARS – можливість точкового знищення ворожих складів боєприпасів, що значно ускладнило логістику армії РФ. Саме з цього почалось використання систем в Україні. У літку 2022 року серія ударів HIMARS по російських складах на окупованих територіях призвела до кризи з боєприпасами в армії РФ³⁵. Знищення складів у Новій Каховці, Донецькій області, Луганщині та Херсонщині знизило інтенсивність артилерійських обстрілів ЗСУ. Через це російські військові почали змушено відсувати свої склади на безпечнішу відстань, що ускладнило доставку боєприпасів на передову.

Під ударами HIMARS опинилися не лише склади, системи використовувалися для ліквідації штабів та командних пунктів російських військ, що сприяло дезорганізації їхніх підрозділів. У літку того ж 2022 року внаслідок ударів HIMARS були знищені штаби командування російських військ у Донецькій та Херсонській областях. Пошкодження та руйнування

³⁵ Козацький, С. (2023, 20 липня). *Американські HIMARS в ЗСУ: рік бойового застосування по російських окупантах*. Militarnyi. <https://mil.in.ua/uk/articles/amerykanski-himars-v-zsu-rik-bojovogo-zastosuvannya-po-rosijskyh-okupantah/>

штабних приміщень значно знизило ефективність управління військами, що призвело до більшого хаосу та метушні серед російських підрозділів.

Окрім вищезазначених способів експлуатації систем HIMARS не можна не згадати роль цієї технології у поверненні окупованих армією РФ територій, а саме – Херсонщина³⁶. За цією подією слідкували ледь не всі в світі, контрнаступ був різкий та неочікуваний для ворога. Україна активно застосовувала HIMARS для знищення ключових транспортних об'єктів, що перешкоджало пересуванню ворожої техніки та військ. Під час наступу Збройних Сил України екіпажі HIMARS працювали без зупинок по 37 годин³⁷. Влітку 2022 року удари по Антонівському мосту через Дніпро зробили його непридатним для важкої військової техніки. Ураження мостів ускладнило логістику російських військ на півдні, сприяючи успішному контрнаступу ЗСУ. Ці удари змусили Росію шукати альтернативні маршрути постачання, що значно ускладнило забезпечення її військ на передовій.

Важливо також додати, що крім фізичного знищення військових об'єктів, HIMARS мали значний психологічний вплив на російських військових. Війська РФ почали панічно шукати способи захисту від цієї зброї, що призвело до розпорошення російської логістики. Росія була змушена переводити свої склади на відстань понад 100 км від лінії фронту, що ускладнило своєчасне забезпечення боєприпасами. Кремль активно розгорнув кампанію дезінформації, стверджуючи, що HIMARS «не впливають» на хід війни, хоча насправді вони стали ключовим фактором зміни динаміки бойових дій. Росія намагалася протидіяти ударам HIMARS, застосовуючи засоби радіоелектронної боротьби та намагаючись знайти технічні рішення для їхнього перехоплення, однак значного успіху в цьому не досягла.

³⁶ Там само.

³⁷ Kalin, S., Michaels, D. (2022, Oct. 8). *Himars Transform the Battle for Ukraine—and Modern Warfare*. The Wall Street Journal. <https://www.wsj.com/articles/himars-transform-battle-for-ukraine-modern-warfare-11665169716>

Далі поговоримо про інші не менш важливі приклади американських технологій, які не лише підтримали, а й зміцнили оборонну здатність України. З початку повномасштабного вторгнення Росія активно застосовує авіацію, балістичні та крилаті ракети, а також ударні дрони для атак на інфраструктуру та мирні міста, що створило значні загрози для критичної інфраструктури України. У відповідь США надали передові системи протиповітряної оборони: Patriot та NASAMS. Надання Україні сучасних зенітно-ракетних комплексів (ЗРК) Patriot та NASAMS стало значним проривом у зміцненні протиповітряної оборони країни.

Обидві системи відіграли критично важливу роль у відбитті ракетних ударів, захисті цивільних об'єктів та створенні умов для безпечної роботи військових та промислових об'єктів. Завдяки цим технологіям вдалося не лише зменшити руйнівні наслідки атак Росії, й адаптувати систему ППО України до сучасних стандартів НАТО, а також стати прикладом для наслідування для всього світу.

Системи Patriot і NASAMS належать до передових засобів ППО, що використовуються країнами НАТО. Їхня головна особливість – здатність знищувати різні повітряні цілі, зокрема балістичні й крилаті ракети, літаки та безпілотики. До отримання Patriot і NASAMS Україна була змушена покладатися на радянські системи ППО, які не завжди могли ефективно протидіяти сучасним російським ракетам. З появою західних ЗРК ситуація кардинально змінилася. Patriot вперше у світі успішно перехопив російський «Кинжал» – гіперзвукову ракету, яку Кремль вважав «невразливою»³⁸. NASAMS продемонстрував майже 100% ефективність у перехопленні крилатих ракет (Калібр, Х-101, Іскандер-К). Україна отримала можливість створити багаторівневу систему ППО, що значно знизило втрати від масованих

³⁸ Прищеп, Я., Галка, Н. (2023, 13 травня). *Працював в автономному режимі: у Повітряних силах розповіли, як збили російський «Кинджал»*. Суспільне Новини. <https://suspilne.media/475102-pracuvav-v-avtonomnomu-rezimi-u-povitranih-silah-rozpovili-ak-zbili-rosijskij-kinzal/>

ударів. Як наслідок, Росія була змушена змінити свою тактику та застосовувати інші підходи до ударів по території України.

Росія використовувала ракетні удари для знищення української енергетичної системи, що могло призвести до повного блекауту взимку 2022-2023 років. Після розгортання NASAMS та Patriot кількість влучань у енергетичні об'єкти суттєво знизилася. Завдяки Patriot було зірвано російський план щодо знищення української ППО та створення умов для панування російської авіації. Системи дозволили захистити Київ, Львів, Дніпро та інші стратегічні міста від ракетних ударів. Таким чином, Patriot та NASAMS стали ключовими елементами у захисті української інфраструктури та стабілізації енергетичної системи країни.

Поява передових ЗРК в Україні змусила Росію адаптувати свою стратегію. Зменшення використання авіації у прикордонних зонах – після того як Україна отримала можливість знищувати літаки на великій відстані. Спроби перевантажити ППО масованими атаками дронів Shahed – Росія почала комбінувати дрони та ракети, щоб виснажити запаси ракет Patriot і NASAMS. Атаки з північного та південного напрямків – щоб обійти зони дії українських ППО, Росія почала запускати ракети з Каспійського та Чорного морів. Незважаючи на ці зміни, рівень перехоплення залишався високим, що доводить ефективність західних ЗРК.

Окремої уваги вартує момент надання Україні доступу до Starlink. Starlink – це супутникова система зв'язку, розроблена компанією SpaceX для забезпечення глобального Інтернету. На відміну від традиційного зв'язку, який залежить від наземних веж і оптоволоконних ліній, Starlink використовує мережу з тисяч малих супутників, що дозволяє надавати Інтернет у будь-якій точці планети, включаючи зони бойових дій.

Одразу після початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну, а саме 26 лютого 2022 року, міністр цифрової трансформації України Михайло Федоров опублікував допис у соціальній мережі X (раніше Твіттер) зі зверненням до Ілона Маска стосовно надання Україні доступу до Starlink.

Наступного ж дня Маск відповів, що доступ вже надано, а термінали вже в дорозі. Перша партія прибула до України 28 лютого³⁹.

До вторгнення Україна значною мірою покладалася на мобільний зв'язок та традиційні Інтернет-мережі, які були, вразливими до атак та блокування. Після отримання Starlink ситуація кардинально змінилася:

- Оперативні штаби ЗСУ отримали стабільний зв'язок навіть у прифронтових районах, де зазвичай суттєві проблеми з цим, що в свою чергу, ускладнює роботу військовим.
- Військові підрозділи отримали можливість ефективніше координувати дії, використовуючи Starlink для зв'язку між своїми частинами.
- Швидка передача даних дала змогу вести онлайн-розвідку, передаючи дані з дронів та камер спостереження в режимі реального часу.

Надання Україні доступу до Starlink стало одним із найважливіших факторів забезпечення комунікацій у період війни. Зараз ця технологія дозволяє як військовим, так і державним волонтерам і цивільним особам підтримувати зв'язок за найнесприятливіших обставин та умов. Starlink серйозно покращив обороноздатність України, створюючи умови для більш ефективних військових дій, надаючи розвідувальні дані в реальному часі та керуючи координацією ударів. Незважаючи на труднощі, які виникають у зв'язку з питанням фінансування та інформаційної безпеки, Starlink є невід'ємною частиною сучасної війни, яка забезпечує Україні стратегічну першість над будь-яким агресором.

Підводячи підсумки викладеного у розділі, слід зазначити, що російсько-українська війна продемонструвала важливість технологій у сучасному веденні бойових дій, де співпраця України зі США, особливо у сфері військово-технічної допомоги, стала стратегічним фактором.

³⁹ Скліревська, Г. (2022, 13 березня). *Starlink: що це таке, як працює та хто зможе ним користуватися в Україні*. Media Sapience. <https://ms.detector.media/it-kompanii/post/29166/2022-03-13-starlink-shcho-tse-take-yak-pratsyuie-ta-khto-zmozhe-nym-korystuvatysya-v-ukraini/>

Американські технології значно підвищили ефективність Збройних сил України, включаючи передові системи озброєння, такі як HIMARS, а також протиповітряні комплекси Patriot і NASAMS, що змінили баланс сил на полі бою, дозволивши Україні значно посилити обороноздатність.

Надання системи Starlink забезпечило стабільний зв'язок, навіть у прифронтових районах, що стало важливим чинником для успішної координації військових дій, збору розвідувальної інформації та ефективного управління підрозділами. Це підвищило оперативність українських сил, сприяючи успішному контрнаступу та зменшенню логістичних труднощів. Водночас, передачі високотехнологічних систем, таких як HIMARS та сучасні ЗРК, не лише змінили динаміку бойових дій, але й сприяли ефективному знищенню ворожих об'єктів, що значно ослабило армію РФ.

Таким чином, американська військова допомога відіграє ключову роль у зміцненні обороноздатності України, а технології, надані США, стали визначальним фактором у веденні війни, зміщуючи акцент з традиційних бойових методів на технологічно вдосконалені стратегії.

РОЗДІЛ 3

ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА США УКРАЇНІ

3.1. Масштаби та ефективність гуманітарної допомоги США Україні

Феномен війни, що історично супроводжує розвиток людських цивілізацій, є універсальним інструментом реалізації геополітичних амбіцій та інтересів різних акторів, від суверенних держав до авторитарних режимів. Незалежно від специфічних мотивів – будь то економічна експансія чи імперська реставрація – кожна збройна конфронтація неминуче продукує гуманітарну кризу. Ця кореляція є константою, що простежується крізь епохи та культури, підкреслюючи універсальність страждань, спричинених війною.

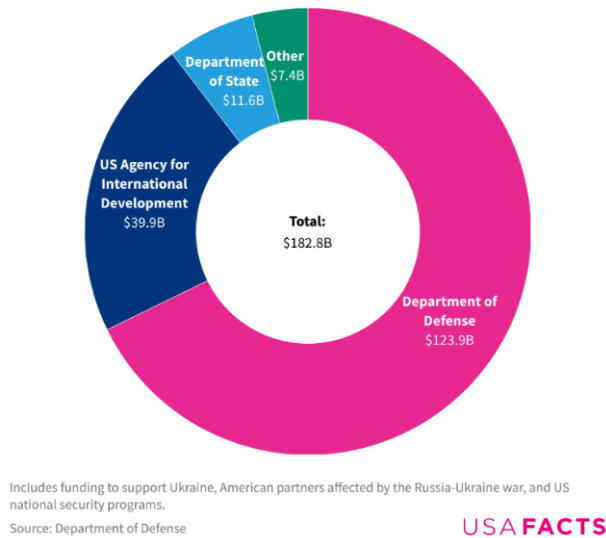
Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну у 2022 році стало каталізатором масштабної гуманітарної катастрофи, що призвела до безпрецедентного потоку переміщених осіб. Мільйони громадян України були вимушені залишити свої домівки, порушивши усталений уклад та вдавшись до пошуку притулку в країнах Європи. Ця криза не обмежується лише нагальними потребами у забезпеченні продовольством та тимчасовим житлом, але й генерує довгострокові деструктивні наслідки для громадського здоров'я, освітньої системи та макроекономічної стабільності України.

У відповідь на ескалацію гуманітарної кризи, Сполучені Штати Америки оперативно надали суттєву гуманітарну допомогу, ставши одним із провідних донорів у міжнародному співтоваристві. Ця реакція демонструє усвідомлення Сполученими Штатами Америки не лише нагальності ситуації, а й потенційних довгострокових наслідків конфлікту для регіональної та глобальної безпеки.

Congress has allocated \$182.8 billion to Ukraine response since 2022.

35

Ukraine aid allocations by agency, February 2022–December 2024

(Рис.3.1. Конгрес виділив 182.8 мільярдів для України)

З початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 року до грудня 2024 року Сполучені Штати Америки виділили значні кошти для підтримки України. За даними USAFacts, загальний обсяг фінансування склав 182,8 мільярда доларів США. Важливо зазначити та розуміти, що термін «виділено» означає лише доступність цих коштів, а не їх фактичне витрачання. Станом на грудень 2024 року, фактично було виплачено 83,4 мільярда доларів США. Ця різниця між виділеними та витраченими коштами є ключовою для розуміння реального обсягу допомоги, яка надійшла до України⁴⁰. Уся фінансова допомога в Україну розподіляється по 4-х вимірах: допомога у сфері безпеки, економічна допомога для управління та розвитку, гуманітарна допомога та операції. На безпекову допомогу припадає приблизно 71% усіх асигнувань, виділених Україні з 2022 року, на загальну суму 130,7 мільярда доларів⁴¹. Цей аспект адмініструється Міністерством оборони та Державним департаментом і безпосередньо підтримує військові зусилля, надаючи запаси зброї та обладнання, підтримуючи військову присутність США в Європі та тренуючи українських військових.

⁴⁰ USAFacts. (2025, March 14). *How much money has the US given Ukraine since Russia's invasion?* <https://usafacts.org/articles/how-much-money-has-the-us-given-ukraine-since-russias-invasion/>

⁴¹ Там само.

Якщо ж розглядати загальну допомогу в розрізі категорій допомоги, то виходить наступна картина: найбільша частка, як вже було зазначено раніше, припадає на безпекову сферу – 130,7 мільярда доларів США (71%). Економічна допомога на підтримку управління та розвитку склала 44,2 мільярда доларів США (24%). Пряма гуманітарна допомога становила лише 3,7 мільярда доларів США (2%), а на операційні витрати було виділено ще 3,7 мільярда доларів США (2%). Варто згадати також, що у звіті Офісу урядової підзвітності Сполучених Штатів Америки (GAO) (від березня 2024 року) зазначено про те, що з лютого 2022 року близько 9 мільярдів доларів США було спрямовано на гуманітарну допомогу Україні та іншим постраждалим країнам. Ця цифра є вищою, ніж 3,7 мільярда доларів, зазначених USAFacts як пряма гуманітарна допомога Україні⁴². Скоріше всього, різниця полягає у включенні до звіту GAO допомоги сусіднім країнам, які приймають біженців, а також коштів, спрямованих на подолання глобальних криз, спричинених війною в Україні. Таким чином, обсяг та визначення гуманітарної допомоги варіюється залежно від джерела даних та методології ведення обліку.

В травні 2024 року Офіс урядової підзвітності Сполучених Штатів Америки оприлюднив звіт, згідно з яким, з приблизно 113,4 мільярда доларів, виділених у рамках пакетів допомоги Україні, американські відомства зобов'язали близько 101,2 мільярда доларів та виплатили близько 67,5 мільярда доларів станом на 31 грудня 2023 року. Ці розбіжності у загальних цифрах, ймовірно, всього, пов'язані з різними періодами звітності та критеріями включення коштів. Проте, загальна картина вказує, знову ж таки, на значний фінансовий внесок США у підтримку України. Затримка між зобов'язанням та фактичною виплатою коштів може бути пояснена різними факторами, включаючи складність або ж особливості бюрократичних процедур, логістичні складності та часові рамки виконання контрактів⁴³.

⁴² Там само.

⁴³ U.S. Government Accountability Office. (2024, May 30). *Status and Use of Supplemental U.S. Funding, as of First Quarter, Fiscal Year 2024*. <https://www.gao.gov/products/gao-24-107232>

Далі буде розглянуто механізми надання гуманітарної допомоги. Одним з «титанів» на яких тримається надання гуманітарної допомоги США для України є Агентство США з міжнародного розвитку або USAID. Це Агентство допомагає, як напрямую, так і через організації-партнерів. Прикладом такої допомоги є Програма гуманітарної допомоги Україні або UHARP, яка реалізується завдяки FHI 360. Ця програма надає основні та найважливіші види підтримки, а саме: психологічну, медичну, а також можливість захисту в зонах, які потерпають від російської агресії.

FHI 360 підтримує медичні бригади, які здійснюють свою діяльність в місцях в Україні, які є найбільш «зачепленими» цією війною – Харкові, Дніпрі, Херсоні, Запоріжжі, Миколаєві та Донецьку (Рис. 3.2)⁴⁴.

FHI 360's mobile medical teams are providing lifesaving health services to patients in Dnipro, Donetsk, Kharkiv, Kherson, Mykolaiv and Zaporizhzhia. Graphic credit: Oleksandr Kovalenko, UHARP health program manager.

(Рис.3.2. Регіони, яким надано допомогу)

Бригади лікарів забезпечують пацієнтів базовою за потребами медичною допомогою, включаючи консультації сімейного лікаря, ліки, кардіограми та ультразвукові дослідження. Ці бригади працюють напрямую з пацієнтами, відвідуючи тих, хто має проблеми з мобільністю, а також проводять прийоми

⁴⁴ FHI 360. (n.d.). *Ukraine Humanitarian Assistance Response Program (UHARP)*. <https://www.fhi360.org/projects/ukraine-humanitarian-assistance-response-program-uharp/>

в існуючих медичних закладах. Разом з регіональними та місцевими органами влади FHI 360 отримує та дистрибує медичні товари, фармацевтику, генератори та обігрівачі до закладів первинної медичної допомоги; проводить навчання медичних працівників невідкладній першій допомозі при різноманітних травмах, розміщує психологів у закладах первинної медико-санітарної допомоги; проводить навчальні курси з навичок управління стресом для місцевих громад; ремонтує пошкоджені об'єкти; а також надає місцевим громадам набори засобів для здоров'я та гігієни, щоб допомогти зменшити поширення інфекційних захворювань.

Окрім допомоги населенню, що потерпає на територіях із підвищеною небезпекою, допомоги та підтримки потребує також та частина населення, яка змушена була покинути свої домівки та оселитися в іншій частині України або ж в інших країнах Європи та світу. Державний департамент США займається адмініструванням значної частини гуманітарної допомоги, яка спрямована на підтримку біженців, як на території України, так і за її межами. Прикладом такої допомоги може бути співпраця департаменту з платформою для збирання грошей GoFundMe. Там був відкритий збір на суму 3 мільйони доларів для задоволення гуманітарних потреб людей, які постраждали від нападу Росії на Україну⁴⁵. Окрім цього, Офіс у справах біженців, який входить до структури Міністерства охорони здоров'я та соціальних служб і фінансується через Державний департамент, надає пільги та послуги українцям, які мають всю необхідну документацію.

Тепер пропоную розглянути всі плюси та користь від гуманітарної допомоги для України. Ця допомога включає в себе широкий список товарів та спектр послуг, які допомагають підтримувати та полегшувати життя тих, кого тим чи іншим чином зачепила війна. Це стосується забезпечення продуктами

⁴⁵ U.S. Department of State. (2025, January 15). *United with Ukraine*. <https://2021-2025.state.gov/united-with-ukraine/>

харчування, питною водою, прихистком, допомогою з підготовки до зимового періоду, а також невідкладною медичною допомогою та захистом.

Раніше згаданий USAID допоміг у відбудові шкіл, облаштуванні бомбосховищ та забезпеченні лікарень сучасним медичним обладнанням і багато з чим ще. Є дуже велика кількість прикладів програм, які фінансувалися США. Наприклад, проєкт HealthLink, що фінансувався USAID, істотно збільшив масштаби тестування на ВІЛ та покращив доступ пацієнтів до лікування. Як зазначено на сайті організації, яка впроваджувала цей проєкт в Україні : «Мета проєкту – покращити доступ людей, які живуть з ВІЛ, та людей, які мають високі ризики бути інфікованими, до якісних послуг з профілактики та лікування інфекції та якісного медико-санітарного супроводу, а також зменшення стигми і дискримінації до людей, які живуть з ВІЛ з боку медичних працівників»⁴⁶.

Український фотограф Владислав Содель, який багато років займався документуванням роботи USAID в Україні, у своєму дописі в соцмережі Facebook, виділяв наскільки сильно пов'язане життя українців та допомога, яка надається США. За його словами, ця допомога варіюється від забезпечення ліжками та матрацами для біженців до багатомільярдних інвестицій в енергетичну інфраструктуру України, що постраждала від російських обстрілів: «ця допомога вимірюється від банального USB шнурочка чи ліжка з матрацом на стадіоні Арена-Львів прямо у VIP-ложі для біженців від війни в 2022, до багатомільярдних вливань в стійкість енергетичних мереж нашого УКРЕНЕРГО ви навіть уявити собі не можете, наскільки всі ці гроші, що було надано Україні Сполученими Штатами через цю агенцію вплелися в наше життя так, що ми навіть не підозрюємо про це...»⁴⁷.

⁴⁶ БО «100% Життя». (2019, 12 травня). *Проект USAID HealthLink*.

<https://network.org.ua/proekt-usaid-healthlink/>

⁴⁷ Sodel, V. (2025, 29 січня). *Я от зрозумів що за 8 років зйомок для USAID...* [Статусний запис]. Facebook.

<https://www.facebook.com/sodel.vlad/posts/pfbid028Bhhwu1SFNHpWuM6su4ooS9JdHi2XsgKzKjyiYZMLTJ6NmWQYwmRkoqZqS7Jbjpcl>

Військові конфлікти характеризуються двостороннім негативним впливом на гуманітарну сферу: вони генерують нові гуманітарні потреби та одночасно ускладнюють процеси надання допомоги. Ця подвійна динаміка створює значні виклики для ефективного реагування на кризи. Атаки на енергетичну інфраструктуру, транспортні шляхи та інші об'єкти критичної інфраструктури призводять до перебоїв у постачанні води та тепла і найголовніше – електроенергії, що ускладнює життя цивільного населення та створює додаткові перешкоди для гуманітарних зусиль. Динамічний характер конфлікту вимагає від партнерів постійної адаптації стратегій та механізмів надання допомоги для реагування на потреби, що змінюються в ситуаціях, що змінюються ще швидше.

Сполучені Штати Америки надали значний обсяг гуманітарної допомоги Україні з початку повномасштабного вторгнення Росії в лютому 2022 року. Пряма гуманітарна допомога, хоч і становить меншу частку від загального обсягу, відіграла важливу роль у задоволенні нагальних потреб постраждалого населення. Програми USAID та ініціативи Державного департаменту, що реалізуються через партнерські організації, показали свою ефективність у багатьох сферах, від підтримки системи охорони здоров'я до допомоги малому бізнесу та внутрішньо переміщеним особам. Проте, процес надання гуманітарної допомоги стикався і стикається з численними викликами, включаючи аспект корупції, логістичні труднощі, які пов'язані часто з питанням безпеки та проблеми координації між різними постачальниками допомоги.

Триваючий конфлікт, як вже зазначалось, постійно створює нові гуманітарні потреби та, в свою чергу, ускладнює доставку цієї допомоги. США є одним з найбільших донорів та партнерів України, але загальний обсяг міжнародної підтримки є результатом колективних зусиль, де значну роль відіграє Європейський Союз. Для подальшого підвищення ефективності гуманітарної допомоги США необхідно продовжувати зміцнювати механізми нагляду та контролю за використанням коштів, забезпечувати безпечний

доступ для гуманітарних організацій, покращувати координацію між усіма зацікавленими сторонами та адаптувати стратегії надання допомоги до мінливих умов конфлікту.

3.2. Роль американських НУО у наданні допомоги постраждалому населенню

Історія людства характеризується неперервним чергуванням періодів миру та збройних конфліктів, кожен з яких залишає глибокий відбиток на міжнародній системі. У цьому контексті особливої актуальності набуває вислів головнокомандувача Священної Римської імперії Альбрехта Валленштейна часів Тридцятирічної війни: «Війна годує війну». Ця фраза, що підкреслює самовідтворювальний характер конфліктів, спонукає до глибокого аналізу причин, динаміки та наслідків збройних протистоянь.

Починаючи з 2014 року, і особливо після повномасштабного вторгнення в лютому 2022 року, дії Збройних Сил Російської Федерації викликали глибоке занепокоєння світової демократичної спільноти, оскільки вони демонстрували систематичні порушення норм міжнародного гуманітарного права та звичаїв ведення війни. У відповідь на ці акти агресії, міжнародні демократичні інституції та суб'єкти (держави, міжурядові організації, недержавні об'єднання) були змушені активізувати контрзаходи, спрямовані на протидію агресивній політиці Російської Федерації на території України.

Мільйони людей були змушені покинути свої домівки, ставши внутрішньо переміщеними особами або біженцями, шукаючи притулку в сусідніх країнах, що створило гуманітарну кризу з потребами, які варіюються від елементарного виживання до довгострокового відновлення. Американські неурядові організації стали одним з ключових факторів гуманітарного реагування на кризу в Україні. Вони спрямували зусилля на гуманітарну допомогу, медичну підтримку та психологічну допомогу, відновленні житла та соціальній адаптації внутрішньо переміщених осіб, правозахист та інформаційну кампанію. Міжнародна гуманітарна допомога, включаючи

внесок американських неурядових організацій (в подальшому НУО), відіграла вирішальну роль у задоволенні нагальних потреб та підтримці стійкості постраждалого населення.

За стільки років багато хто долучався до гуманітарних зусиль для допомоги Україні та її населенню. Постійна поява певних НУО (наприклад, Save the Children, Razom, United Help Ukraine, Direct Relief, Nova Ukraine) у багатьох фрагментах свідчить про те, що вони є ключовими гравцями у гуманітарному реагуванні. І звісно можна виділити низку «основних» організацій, які не лише були з українцями від початку агресивної політики РФ по відношенню до нашої країни, а й які були натхненні та завдячують своїй появі подіям 2014 року в Україні. Прикладом таких організацій можуть стати наступні – Razom, Nova Ukraine, United Help Ukraine. Заснування цих НУО підкреслює безпосередню швидкість реакції на початковий етап російсько-української війни, що, в свою чергу, свідчить про ранню та тривалу «відданість», якщо це можна так назвати, цій проблемі. Тому далі хотілося б розглянути активність цих організацій та їх вклад в полегшення наслідків російської агресії з 2014 року на прикладі однієї з них.

З початку свого заснування Razom брала участь в організації різних подій. Прикладами таких подій можуть стати наступні: захід ООН на якому організація представила другу юридичну доповідь про численні порушення прав людини в Криму у 2015 році; разом з центром сучасного мистецтва Art.Jam було організовано захід де зібралися аніматори, музиканти, художники і модельєри на ніч сучасної української культури (2016 рік); волонтери Razom організували акції протесту у Нью-Йорку, щоб привернути увагу до голодування Олега Сенцова з вимогою звільнити українських політв'язнів у Росії (2018 рік)⁴⁸; започаткований у 2014 році, Razom Lounge взяв участь у 46-му щорічному українському фестивалі Святого Юра в Нью-Йорку (2019 рік); допомагали за лаштунками BEVZA Runway у лютому 2020 року на Тижні моди

⁴⁸ Razom for Ukraine. (n.d.). *Our Story*. <https://surl.li/gjxcmi>

в Нью-Йорку втретє поспіль; організація другого щорічного Українського фестивалю сучасної музики Нью-Йорку, задля того, щоб продемонструвати унікальний внесок України в сучасну музику (2021 рік).

Окремої уваги, на нашу думку, вартують ініціативи та програми, що пов'язані з галуззю медицини. Наприклад ініціатива Co-Pilot Project – спрямована на вирішення проблеми відчутного дефіциту високоякісної нейрохірургічної та спінальної практики в Україні. Після першої поїздки в Україну у серпні 2016 року лікар Люк Томич, директор цього проєкту, з колегами дійшли згоди в тому, що найкращий спосіб розвивати високоякісні українські вузькоспеціалізовані хірургічні програми – шляхом наставництва та допомоги молодим хірургам. «Подібно до того, як другий пілот є ще однією парою очей і вух для пілота, наша місія полягає в тому, щоб відправити хірургів з Північної Америки для наставництва і допомоги українським хірургам у складних випадках»⁴⁹.

Під час цієї поїздки Люк Томич мав змогу працювати з нейрохірургами в Києві більше тижня, оглянувши більше 100 пацієнтів та навіть провівши кілька операцій. Лікар Томич був вражений кількістю пацієнтів зі складними нервово-судинними ураженнями, епілепсією, деформаціями хребта, пухлинами головного та спинного мозку, які або не отримують жодного лікування, або піддаються неефективним і потенційно небезпечним операціям у хірургів, які часто не мають відповідної кваліфікації⁵⁰. І вже у березні 2017 року організація зібрала достатньо коштів і медичного обладнання, щоб привезти команду нейрохірургів із США в Україну, де вони провели 40 великих операцій на мозку та хребті по всій країні.

У часи COVID-19 організація теж не стояла осторонь. У квітні 2020 року була започаткована ще одна ініціатива Razom Emergency Response яка збирає

⁴⁹ Razom. (n.d.). *The co-pilot project: neurosurgery training in Ukraine*. <https://www.razomforukraine.org/ua/projectsua/the-co-pilot-project-neurosurgery-training-in-ukraine-ua/>

⁵⁰ Там само.

суму більше 45 000 доларів США для захисту медичних працівників, які боролися з епідемією в Україні⁵¹. Окрім цього Razom сумісно з ООН організували віртуальний захід спрямований на підвищення обізнаності про таке захворювання, як спінальна м'язова атрофія.

Після початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації Razom не могла лишитися осторонь цієї глобальної проблеми, тому 5 березня 2022 року на Таймс-сквер у Нью-Йорку збираються люди на один із найбільших мітингів у новітній історії українського Нью-Йорка, якщо його можна так назвати. Після цього в цей же день спільно з етнічними, релігійними та правозахисними організаціями Razom проводить прес-конференцію перед Білим домом, щоб закликати Конгрес надати Україні додаткову фінансову допомогу⁵². Того ж дня створюється Американська коаліція за Україну, засновником якої є «Razom». Пізніше, у травні цього ж року, організація влаштувала прес-конференцію у Львові для обговорення аспектів призупинення деяких проєктів, підтримки українських волонтерів у Штатах та українців у воєнний час та зібравши при цьому 40 мільйонів доларів з лютого 2022 року. А у 2023 році Razom відкриває свій третій центр психологічної підтримки у Хмельницькому, для ВПО та інших, під слоганом «Разом з тобою», а також організовує Razom Silnishi (Сильніші разом), дводенну зустріч у Львові, Україна для понад 60 громадянських організацій та партнерів з усієї України.

Коли весь цивілізований світ сколихнувся від чергового звірства Росії, а саме – навмисного знищення Каховської ГЕС, команда від організації, сумісно з локальними неурядовими організаціями, допомагала в евакуації людей, допомагаючи постраждалому населенню також їжею та іншими речами. Окрім цього величезним вкладом Razom в перемогу та підтримку України став законопроект про додаткову допомогу Україні в розмірі 60 мільярдів доларів

⁵¹ Razom for Ukraine. (n.d.). *Our Story*. <https://surl.li/gjxcmi>

⁵² Там само.

США, який після невтомної роботи юристів по всій країні та зусиль під керівництвом команди Advocacy Razom був ухвалений Конгресом Штатів та підписаний президентом Джо Байденом, що гарантував продовження американської підтримки оборони України. Організація розпочала свою кампанію Keep Kharkiv Resilient, зібравши понад півмільйона доларів допомоги регіону завдяки щедрій підтримці донорів⁵³. Не сиділи осторонь і тоді, коли російська ракета прилетіла в дитячу лікарню Охматдит в столиці України, одну з найвідоміших та провідних дитячих медичних установ не тільки в країні, а й у Європі. Громада Razom об'єдналась, щоб підвищити обізнаність і отримати кошти, а пізніше в тому році доставила два високоякісні ультразвукові апарати для постраждалих закладів. Всі ці та інші кроки для полегшення наслідків війни та наближення миру висвітлені на офіційному сайті організації Razom.

Загалом, якщо підсумовувати діяльність саме цієї організації, можна побачити активну та постійну присутність зусиль спрямованих на допомогу, якщо це можна так назвати, для України, особливо яскраво після повномасштабного вторгнення Росії у 2022 році. Діяльність Razom розподілена на такі «філіали»:

- Razom Heroes надає життєво необхідну допомогу рятувальникам та медикам на передовій.
- Razom Health розбудовує сучасну систему охорони здоров'я, щоб служити українцям зараз і після перемоги.
- Razom Relief інвестує в місцеві українські НУО, які надають допомогу вразливим верствам населення.
- Razom Advocacy просуває законодавчі та політичні ініціативи задля перемоги України.

⁵³ Razom for Ukraine. (n.d.). *Our Story*. <https://surl.li/gjxcmi>

- Razom Connect відзначає та просуває яскравість українських голосів через освіту, волонтерство та мистецтво⁵⁴.

Різноманітність перелічених НУО (зосереджених на дітях, медичній допомозі, загальній гуманітарній допомозі, підтримці захисників, біженців тощо) передбачає комплексний підхід американських організацій до задоволення різних потреб постраждалого населення. Спеціалізація різних НУО дозволяє здійснювати цільові втручання у широкому спектрі гуманітарних проблем.

Одним із ключових напрямів діяльності американських НУО стала гуманітарна допомога, яка включає забезпечення українців медикаментами, медичним обладнанням, продуктами харчування, засобами гігієни та одягом. Зокрема, організація Direct Relief зосередила свої зусилля на наданні лікарських засобів та обладнання. За перші півтора року війни вона передала в Україну понад 1000 тонн гуманітарних вантажів, серед яких були життєво необхідні препарати, набори для надання першої допомоги, обладнання для хірургічних операцій та засоби для лікування хронічних хвороб⁵⁵. Допомога була спрямована як до обласних лікарень, так і до мобільних медичних пунктів, які працювали в прифронтових районах.

В той же час, організація Project HOPE зробила акцент на охороні здоров'я вразливих прошарків населення. Мобільні клініки, які діяли в різних регіонах України, надавали медичну допомогу переселенцям, вагітним жінкам та дітям, а також літнім людям. Паралельно з цим, впроваджувались навчальні програми для медиків, спрямовані на підвищення кваліфікації та забезпечення адаптації до умов воєнного часу. Упродовж більше ніж двох років повномасштабної війни, а також внаслідок постійних обстрілів система охорони здоров'я України зазнала значного навантаження - виникла нестача не лише ліків та, що, мабуть важливіше, медичного персоналу, а також збій в

⁵⁴ Razom for Ukraine. (n.d.). *Who we are*. <https://www.razomforukraine.org/about-us/>

⁵⁵ Direct Relief. (n.d.). <https://www.directrelief.org/work/>

роботі закладів первинної медичної допомоги. У відповідь на ці виклики у 2023 році організація Project HOPE розгорнула 36 мобільних медичних підрозділів і передала дев'ять автомобілів швидкої допомоги для покращення доступу до медичних послуг у сільських та прифронтових районах. Крім того, проєкт надавав підтримку медичному персоналу, залучивши 233 спеціалістів у 33 лікарнях та організувавши низку якісних тренінгів для анестезіологів, хірургів-травматологів, педіатрів та інших фахівців, загалом охопивши понад 6 000 медиків по всій країні⁵⁶.

Організація продовжує активно сприяти відновленню та зміцненню психічного здоров'я та добробуту українців, надаючи послуги психологічного консультування, психосоціальної підтримки та шляхом проведення тематичних заходів у 11 локаціях, що вже охопили більше 140 000 осіб. У центрах MHPSS (Mental health and psychosocial support) людям пропонують соціальні та відновлювальні активності, освітні програми, мовні курси, тренінги з розвитку навичок, індивідуальні й групові сесії, арттерапію, заняття спортом, а також різноманітні семінари. Крім того, проєкт забезпечив збільшення кількості психологів і запровадив телемедичні консультації для медичного персоналу та пацієнтів у 12 медичних установах, розташованих поблизу зон активних бойових дій.

Станом на 2025 рік Project HOPE передав понад 137 000 гігієнічних та непродовольчих наборів, а також забезпечив постачання 7 мільйонів літрів питної води для екстрених потреб громад, що постраждали внаслідок російської окупації та руйнування Каховської дамби. Крім того, організація закупила і доставила санітарно-гігієнічні засоби до 18 медичних закладів, які щорічно обслуговуватимуть велику кількість українців. У 2023 році, через невинні атаки на енергетичну інфраструктуру України, Project HOPE привіз десь 234 генератори на 128 об'єктів, а саме – лікарні та притулки для внутрішньо переміщених осіб, щоб забезпечити відновлення ключових послуг

⁵⁶ Project Hope. (n.d.). *Ukraine*. <https://www.projecthope.org/region/europe/ukraine/>

для громадян по всій країні. Для пом'якшення впливу суворих зимових умов, проєкт розподілив 87 799 зимових наборів, включаючи електричні обігрівачі, постільну білизну, термоодяг та 333 тонни пального⁵⁷.

З початку повномасштабного вторгнення у 2022 році в Україні було пошкоджено більше 1500 медичних закладів, з яких майже 200 повністю зруйновано. Сумісно з Міністерством охорони здоров'я та місцевими органами охорони здоров'я організація визначив 12 медичних і соціальних установ в Київській, Чернігівській, Харківській та Херсонській областях як свої топ-пріоритети для відновлення. Станом на 2023 рік, Project HOPE успішно завершив шість проєктів, включаючи будівництво нового амбулаторного відділення. Всю цю статистичну інформацію я знайшла на офіційному сайті організації, де вони звітують про свою діяльність⁵⁸.

З 2014 року ряд відомих американських неурядових організацій активно надавали гуманітарну допомогу Україні, а їхня діяльність значно зросла після повномасштабного вторгнення Росії у 2022 році. Звісно проаналізувати діяльність всіх організацій за цей період, в цьому дослідженні, не є можливим. Проте в якості ключових організацій, які були знайдені під час дослідження цієї теми, фігурували наступні: Save the Children, Razom for Ukraine, United Help Ukraine, Direct Relief, Nova Ukraine, HIAS, Spirit of America, World Vision, Mercy Corps, Americares та International Medical Corps, World central Kitchen.

Військові конфлікти, як той, що триває в Україні, створюють унікальні та складні гуманітарні виклики. Вони не лише генерують нові, часто непередбачувані потреби через руйнування критичної інфраструктури (енергетика, водопостачання, транспорт), але й значно ускладнюють доставку та розподіл допомоги. Це вимагає від міжнародних партнерів постійної адаптації стратегій і механізмів реагування.

⁵⁷ Project Hope. (n.d.). *Ukraine*. <https://www.projecthope.org/region/europe/ukraine/>

⁵⁸ Там само.

Підсумовуючи, можна сказати, що американські НУО залишаються ключовими партнерами у підтримці України, і їхня роль, ймовірно, залишатиметься важливою до тих пір, поки триває конфлікт та його наслідки. На прикладі діяльності досліджених організацій можна побачити наскільки багатосторонньою є допомога, яка йде від НУО. Американські неурядові організації надають різноманітну гуманітарну допомогу, яка відповідає численним потребам українського населення, яке постраждало від війни. Серед основних напрямків діяльності є медична допомога, що включає доставку ліків, медичних засобів та обладнання до лікарень і клінік, покриття медичних витрат для поранених військовослужбовців та ветеранів, а також підтримку довгострокового медичного лікування, реабілітації та протезування. Крім того, організації проводять навчання з тактичної медицини для захисників та бойових медиків і надають підтримку ментальному здоров'ю цивільних осіб, травмованих війною.

У галузі продовольчої допомоги організації забезпечують постраждалих продовольством, чистою водою та предметами першої необхідності, включаючи гігієнічні набори для цивільних осіб та внутрішньо переміщених осіб. Вони також надають притулок, підтримують ремонт пошкоджених будівель, створюють громадські центри та безпечні простори для дітей і сімей, а також допомагають підготуватися до зими, надаючи ковдри, обігрівачі та генератори. Підтримка евакуації людей і тварин, допомога біженцям у сусідніх країнах і США, а також надання грошових грантів для сімей і підтримка малого бізнесу є важливими аспектами роботи організацій.

Крім того, здійснюється підтримка відновлення сільського господарства, гуманітарне розмінування та допомога українським біженцям у США, включаючи житло і розселення. Важливою складовою є підтримка внутрішньо переміщених осіб та забезпечення їх засобами для існування.

Американські НУО також надають нелетальну допомогу захисникам, зокрема шоломи, бронежилети та тактичне спорядження, передають транспортні засоби, дрони, рації та генератори для використання на передовій,

а також сприяють ремонту військової техніки. А у сфері освіти організації забезпечують навчальними матеріалами, створюють цифрові навчальні центри, підтримують відновлення укриттів у школах та надають екстрені рюкзаки для учнів, що сприяє розвитку освіти та навчальних центрів.

РОЗДІЛ 4

САНКЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРИМУВАННЯ РОСІЇ

4.1. Аналіз ефективності санкцій США проти Росії

Вплив на опонента чи співрозмовника може здійснюватися різними способами, залежно від характеру та масштабу ситуації. Іноді цей процес відбувається простіше для сторін, тоді як в інших випадках досягнення консенсусу потребує значних затрат часу, зусиль та інших ресурсів. Великі теоретики міжнародних відносин такі як Джозеф Най, Томас Гоббс, Ніколо Макіавеллі та Ганс Моргентау розмірковували в своїх працях про способи досягання поставлених цілей. Так з'явилися концепції «жорсткої сили» та «м'якої сили». Перша передбачає такий собі метод «батога та пряника», тільки тут або «батіг» – тобто певний примус, або ж «пряник» – винагорода задля вдоволення цілей та інтересів однієї зі сторін, тобто в цілому ця концепція базується на використанні військової та економічної могутності для примусу інших акторів до бажаної поведінки. «М'яка сила» на противагу передбачає застосування співпраці задля досягнення мети, ця ж концепція апелює до привабливості культури, цінностей та політичних інститутів держави, створюючи позитивний імідж та сприяючи добровільній підтримці її інтересів.

Міжнародні відносини у сучасному світі характеризуються складною взаємодією різноманітних інструментів впливу. Одним із ключових інструментів «жорсткої сили», що набув особливої актуальності в умовах геополітичної нестабільності, є режим міжнародних санкцій. Санкції, варіюючись від економічних обмежень до політичного тиску, являють собою спробу вплинути на політику держав-порушників міжнародного права або тих, що становлять загрозу міжнародній безпеці. Ефективність санкцій, однак, є предметом постійних дискусій, адже їхній вплив залежить від багатьох факторів, включаючи цілеспрямованість, тривалість, підтримку міжнародної спільноти та стійкість об'єкта санкцій.

Економічні санкції є важливим інструментом зовнішньої політики, який використовують США для впливу на поведінку інших держав. У випадку з Росією, санкції були спрямовані на те, щоб змусити її припинити агресію проти України, підірвати її економічну та військову міць, а також стримати подальші дестабілізуючі дії. Протягом періоду з 2014 по 2022 рік США поступово посилювали свої санкції проти Росії, реагуючи на її ескалацію агресії та інші зловмисні дії, включаючи кібератаки та втручання у вибори. Однак після повномасштабного вторгнення Росії в Україну в лютому 2022 року, США та їхні союзники запровадили безпрецедентно широкий спектр санкцій, спрямованих на ізоляцію Росії від світової фінансової системи, обмеження її доходів від енергоносіїв та послаблення її військово-промислового комплексу.

Перші значні санкції США проти Росії були запроваджені у відповідь на анексію Криму та підтримку агресії на сході України у 2014 році. Ці заходи, запроваджені США проти Росії з початку російсько-української війни, є комплексним механізмом, який охоплює кілька ключових напрямків. Вони спрямовані на обмеження дій осіб та організацій, які підривають демократичні процеси в Україні, її суверенітет та територіальну цілісність. До них відносяться обмеження щодо осіб, які привласнюють українські державні активи або незаконно заявляють про урядову владу над частинами України. Санкції також застосовуються до російських урядовців, осіб, що підтримують їх, а також до тих, хто працює в російському збройовому секторі⁵⁹.

Ще один важливий аспект санкцій – обмеження на фізичних та юридичних осіб, що діють у ключових секторах російської економіки, зокрема в фінансових послугах, енергетиці та оборонно-промисловому комплексі. Це дозволяє цілеспрямовано обмежувати доступ РФ до важливих фінансових і технологічних ресурсів. Окрім цього, санкції забороняють американському бізнесу вести діяльність в окупованому Криму та накладають обмеження на

⁵⁹ U.S. Department of State. (n.d.). *Ukraine and Russia Sanctions*. <https://www.state.gov/division-for-counter-threat-finance-and-sanctions/ukraine-and-russia-sanctions>

тих, хто працює в цьому регіоні, таким чином залишатися солідарними з Україною та засуджуючи порушення міжнародного права Росією.

Санкції мали різну форму, наприклад закони, такі як «Закон про підтримку суверенітету, цілісності, демократії та економічної стабільності України» від 2014 року, дозволили запровадити санкції проти осіб, відповідальних за насильство та порушення прав людини під час антиурядових протестів в Україні в 2013-2014 роках, а також проти тих, хто підриває мир, безпеку та стабільність України. Крім того, «Закон про підтримку свободи України» від 2014 року встановлює санкції проти російського державного експортера зброї Рособоронекспорт та російських підприємств, які передають зброю країнам, що не мають на це дозволу, зокрема Україні, Сирії, Грузії, Молдові та іншим державам, що перебувають під загрозою агресії⁶⁰.

Ці санкції створили потужний економічний тиск на Росію, намагаючись обмежити її можливості для ведення агресивної зовнішньої політики та розвитку стратегічних секторів, що підтримують військові операції. Це були швидкі та рішучі кроки від партнера України задля підтримки країни на яку був скоєний напад, аби прискіти порушення норм міжнародного права, а також для відновлення миру та справедливості. Перші санкції мали поетапний характер, починаючи з дипломатичних заходів та поступово посилюючись до економічних обмежень. Сполучені Штати Америки координували свої санкційні рішення з Європейським Союзом та іншими союзниками вже на ранніх етапах. Секторальні санкції були націлені на фінансовий, енергетичний та оборонний сектори російської економіки, а також були запроваджені санкції, пов'язані з кібердіяльністю та порушеннями прав людини.

Після початку повномасштабного вторгнення Росії у 2022 році в лютому США значно збільшили список накладених санкцій та посилили їх сумісно з Європейським Союзом та партнерами по всьому світу. Цей новий етап санкцій

⁶⁰ Welt, C. (2024, Apr. 26). *U.S. Sanctions on Russia: Legal Authorities and Related Actions*. Congress.gov. <https://www.congress.gov/crs-product/R48052>

був набагато масштабнішим та агресивнішим порівняно з заходами, вжитими після 2014 року, що свідчить про зміну стратегії на негайний та сильний економічний тиск. Це було зроблено з однією метою — якомога швидше змусити агресора припинити незаконне вторгнення на територію іншої суверенної держави, шляхом поміщення Російську Федерацію в «ізоляцію», майже ідеальний приклад для концепції «жорсткої сили». Прямо перед початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну у 2022 році, а саме 21 лютого 2022 року, США ввели виконавчий указ EO 14065, який встановлював заборону на інвестицію та торгівлю в окупованих регіонах України – так званих «ЛНР» та «ДНР», завдяки цьому указу також стали можливі санкції проти тих, хто вів свою діяльність в цих регіонах⁶¹.

Після початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України, події в світі почали розгортатися дуже стрімко. Світова демократична спільнота мала якнайскоріше вжити заходів для різнопланових обмежень причетних до свавілля. Саме тому Європейський Союз, Канада, Британія та США в період з 25 на 26 лютого оголосили про накладення санкцій на президента Росії В. Путіна, що зробило його третім президентом в списку Європейського Союзу санкцій для глав держав після президента Білорусі О. Лукашенка та президента Сирії Б. Асада. Окрім Путіна, США наклали санкції також на міністра закордонних справ Росії – С. Лаврова та членів російського Радбезу⁶².

Одним з перших обмежень введеним Сполученими Штатами Америки після 24 лютого, став указ EO 14066 підписаний 8 березня 2022 року, який забороняв імпорт нафти російського походження, скрапленого природного газу, вугілля і вугільних продуктів та інших нафтопродуктів до США, а також

⁶¹ Executive Order 14065 of February 21, 2022. (2022, February 23). Federal Register. <https://ofac.treasury.gov/media/918791/download?inline>

⁶² Радіо Свобода. (2022, 26 лютого). США приєднуються до санкцій проти Путіна, Лаврова та членів російського Радбезу. <https://www.radiosvoboda.org/a/news-ssha-pryyednayutsya-do-sanktsiy-proty-putina-lavrova-ta-chleniv-rosiyskoho-radbezu/31723867.html>

забороняв інвестиції США в російський енергетичний сектор⁶³. Через декілька днів після цього, а саме 11 березня цього ж року, був підписаний інший указ ЕО 14068. Цей документ накладав заборону на імпорт морепродуктів російського походження до США, окрім морської продукції до списку санкційних продуктів та продукції потрапили російський алкоголь та непромислові алмази. Разом з цим указом були накладені заборони на ввезення на територію РФ американських товарів розкоші та експорт в Росію доларових банкнот. Пізніше він був розширений для включення російського золота, ювелірних виробів з діамантами, несорттованих алмазів та деяких металів. Також заборонено імпорт російської продукції, яка була включена або навіть суттєво перетворена за межами території Росії⁶⁴. Слідом був прийнятий ще один установчий указ ЕО 14071, який забороняв нові інвестиції США в Росію та накладав заборону на експорт будь-якої категорії послуг з Російської Федерації⁶⁵.

Важливою «цеглинкою» в загальній «стіні» санкцій США проти Росії є також указ ЕО 14024 від 15 квітня 2021 року, який був розширений у грудні 2023 року. Саме він став одним з основних інструментів санкцій, які були спрямовані проти тих осіб, які відповідали за шкідливу діяльність уряду Російської Федерації, а саме – підриг безпеки та миру, територіальної цілісності чи політичної стабільності США та їх союзників, підриг демократичних процесів та «ухилення» від санкцій. Цей указ націлений на російських посадовців та урядові структури, а також на тих, хто діє в технологічному секторі, оборонно-промисловому комплексі або будь-якому іншому визначеному секторі російської економіки⁶⁶.

⁶³ Executive Order 14066 of March 8, 2022. (2022, March 10). Federal Register. <https://ofac.treasury.gov/media/919111/download?inline>

⁶⁴ Executive Order 14068 of March 11, 2022. (2022, March 15). Federal Register. <https://ofac.treasury.gov/media/919281/download?inline>

⁶⁵ Executive Order 14071 of April 6, 2022. (2022, April 8). Federal Register. <https://ofac.treasury.gov/media/922081/download?inline>

⁶⁶ Executive Order 14024 of April 15, 2021. (2021, April 19). Federal Register. <https://ofac.treasury.gov/media/57936/download?inline>

Продовжилось «будівництво стіни ізоляції» прийняттям указу 14114, який своєю дією, наніс достатньо відчутний удар по існуванню Росії. Завдяки цьому документу були вжиті заходи для нівелювання шкідливої діяльності РФ, а саме шляхом внесення змін до, раніше зазначених, указів 14024 та 14068, що, в свою чергу, дозволило потенційну відмову в доступі фінансової системи США для іноземних установ, які сприяють транзакціям для російського військово-промислового комплексу⁶⁷.

Не дивлячись на всі накладені США санкції, Росію так і не змусили сісти за стіл переговорів в такий спосіб. Напроти, РФ пристосувалась до тих умов, в який тепер мала існувати і, таким чином в той чи інший спосіб обходила деякі заборони. Росія продемонструвала значну здатність адаптуватися та обходити санкції різними способами, що обмежує їхній запланований вплив. Це в свою чергу знижує певним чином їх ефективність, адже якщо санкції не поновлювати та не посилювати, агресор з часом, але все ж знайде спосіб уникнення та обходу накладених обмежень.

Уникнення санкцій, накладених на державу, є складним завданням, особливо коли ці обмеження застосовані провідними геополітичними гравцями, такими як США та Європейський Союз. В залежності від виду обмежень обираються різні шляхи уникнення дій цих обмежень, проте загалом можна прослідити наступні способи уникнення:

- Фальсифікація маршрутів та документації доставки для приховування походження та призначення товарів.
- Використання «сателітів» або ж третіх країн та посередників для здійснення торговельних операцій та фінансових транзакцій.
- Використання можливостей криптовалют для здійснення транзакцій в обхід традиційних фінансових систем.

⁶⁷ Executive Order 14114 of December 22, 2023. (2023, December 26). Federal Register. <https://ofac.treasury.gov/media/932441/download?inline>

- Створення та використання «тіньового флоту» застарілих танкерів для експорту нафти в обхід цінових обмежень.
- Використання всіляких навіть найменших лазівок у санкційних режимах та розмивання структур власності для уникнення потрапляння під санкції.

Сполучені Штати Америки та їхні союзники активно працюють над протидією ухиленню від санкцій шляхом розширення посилення санкцій, їх загальне покращення, тобто адаптацію тих санкцій, що накладають під адаптацію Росії від вже накладених санкцій та надання рекомендацій підприємствам щодо належної перевірки.

Загалом, можна підсумувати, що значна частка «успіх» дій санкцій залежить від того, наскільки добре моніторяться і відстежуються шляхи їх уникнення. Чим скоріше адаптуються ті, хто накладає, тим складніше буде тому, на кого накладені санкції. В цілому подальший, може навіть регулярний, аналіз та оцінка ефективності санкцій у динаміці є критично важливими для адаптації стратегій та максимізації їхнього впливу на політику Росії. Для протидії пристосуванню агресора до санкційного режиму пропонується розглянути такі заходи:

- Усунення лазівок та розширення сфери дії санкцій на нові сектори та осіб.
- Розгляд та запровадження більш жорстких вторинних санкцій проти осіб та організацій, які сприяють ухиленню від санкцій.
- Посилення механізмів контролю за дотриманням санкцій та протидії їхньому обходу.
- Поглиблення міжнародної координації та співпраці з союзниками та партнерами для забезпечення ширшої підтримки санкцій.
- Розробка довгострокової стратегії щодо санкцій та взаємодії з Росією, яка враховуватиме потенційні зміни в її поведінці.

Саме ці кроки, на нашу думку, є найбільш важливими та дієвими для протидії «уникнення покарання», яке накладається завдяки санкціям.

4.2. Координація санкційної політики між США та іншими країнами

За результатами аналізу, санкції визначено як важливий інструмент у міжнародній політиці, зокрема в контексті збройних конфліктів. У період російсько-української війни санкційна політика проти Росії стала одним з основних способів тиску на агресора, а отже співпраця між США та іншими країнами в питанні накладення на РФ обмежень, набула критичного значення для забезпечення глобальної безпеки та стримування агресії. Після анексії Криму Росією в 2014 році і подальшого вторгнення в Україну в 2022 році, США, Європейський Союз та інші держави посилили економічний тиск на Росію з метою зупинити її військову агресію та підтримати суверенітет України. Однак ефективність цих санкцій значною мірою залежить від рівня координації між країнами-учасниками та їхнього готовності до спільних дій. У цьому контексті важливо розглянути механізми та результати «санкційної співпраці», а також їхній вплив на економіку Росії та глобальні політичні процеси в цілому.

Основною метою санкцій було і залишається припинення російської агресії проти України та стримування потенційних агресивних дій проти третіх країн. Це також спосіб змусити РФ сісти за стіл переговорів задля, знову ж таки, припинення агресії та завершення військового конфлікту. Санкції були спрямовані на підлив військового та економічного стану Росії, щоб збільшити для агресора ціну ведення війни, шляхом поміщення агресора «під ковпак» завдяки ізоляції від міжнародної фінансової системи та перекриття доступу до основних технологій. Такі обмеження це можливість покарати окремих осіб, причетних до військової агресії та тих, хто отримує від цього вигоду. Отже, цілі санкцій є багатогранними, спрямованими не лише на покарання Росії за її дії в Україні, але й на послаблення її довгострокової здатності до агресії та протидію її ширшому зловмисному впливу.

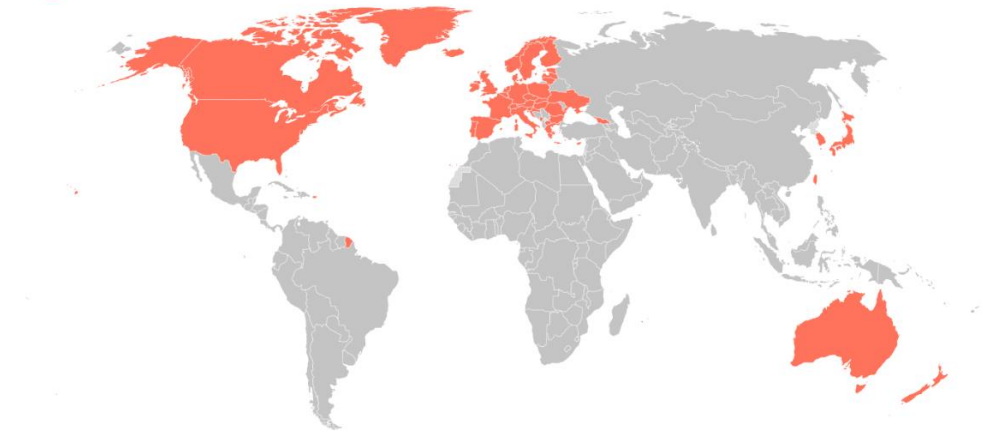
Незважаючи на значний санкційний тиск, Російська Федерація продемонструвала здатність до часткового уникнення дії запроваджених обмежень. Проте, цей обхід не є всеосяжним, що свідчить про збереження ефективності санкційних механізмів. Вихід із режиму міжнародної ізоляції виявляється складним процесом, оскільки деякі обмеження чинять відкладений, але помітний вплив.

У відповідь на агресію Росії, Сполучені Штати Америки та велика кількість інших країн запровадили безпрецедентні за своїм масштабом та охопленням міжнародні санкції проти Росії. З початку російсько-української війни на Російську Федерацію було покладено відчутний об'єм санкцій, серед яких були санкції проти російського Центрального банку, ключових фінансових установ, а саме відключення від SWIFT та великих державних підприємств. Обмеження щодо російського фінансового сектору та Центрального банку були спрямовані на обмеження доступу до іноземних резервів, а відключення від SWIFT мало на меті порушити міжнародні платежі. Санкції також були націлені на наближених до Путіна, олігархів та тих, хто сприяє війні. Були запроваджені експортні обмеження на технології та товари для стратегічних секторів, включаючи військово-промисловий комплекс. Значно розширено вторинні санкції та посилено зусилля щодо боротьби з ухиленням від санкцій, що підвищило ризики для іноземних фінансових установ, які співпрацюють з російським військово-промисловим комплексом.

На інфографіці нижче (Рис. 4.1.) можна побачити кількість країн, які ввели чи підтримали наявні санкції проти Росії (станом на початок 2025 року).

Countries Sanctioning Russia

■ No ■ Yes

(Рис.4.1. Країни які наклали санкції)

У відповідь на військову агресію Росії проти України значна кількість країн світу, включно зі Сполученими Штатами Америки, запровадили або суттєво розширили свої санкційні режими. Серед ключових гравців у цьому процесі варто виділити Європейський Союз, Велику Британію, Канаду, Японію, Австралію та навіть Швейцарію.

Варто почати ознайомлення з цим аспектом з Європейського Союзу. ЄС, як об'єднання 27 держав-членів, послідовно вводив численні пакети санкцій проти Росії, починаючи з березня 2014 року після незаконної анексії Криму та подальшої дестабілізації України. Після повномасштабного вторгнення в лютому 2022 року санкції були значно розширені, охоплюючи різні сектори російської економіки та окремих фізичних та юридичних осіб. ЄС також наклав санкції щодо Білорусі у зв'язку з її роллю у російській агресії. Колективні дії ЄС є важливим елементом санкційного тиску на Росію, демонструючи єдину європейську відповідь на агресію. Проте, внутрішні розбіжності серед держав-членів, особливо тих, що мають тісніші зв'язки з Росією або залежать від російських енергоносіїв, іноді створювали труднощі у досягненні однастайної згоди щодо обсягу та характеру санкцій. Існує вебсайт, що містить карту країн, проти яких Європейський Союз запровадив санкції. На

ньому можна переглянути інформацію про те, проти яких країн, коли та які саме санкційні обмеження було застосовано ⁶⁸.

Велика Британія запровадила власний широкий спектр санкцій проти Росії, тісно координуючи свої дії з ЄС та США. Британія націлила свої санкції на великі російські банки, стратегічні галузі промисловості та осіб, близьких до режиму Путіна ⁶⁹. Рішуча позиція країни та тісна координація з союзниками свідчать про її прагнення притягнути Росію до відповідальності. Велика Британія також активно оновлювала та розширювала свої санкції у відповідь на події в Україні, включаючи обмеження на надання професійних послуг.

Значним актором у політиці стримування Росії є Канада. Вона відіграє значну роль у санкційному тиску на Російську Федерацію запроваджуючи всебічні санкції. Канадські санкції спрямовані проти юридичних та фізичних осіб, які підтримують агресію проти України та посилюють військово-промисловий комплекс агресора ⁷⁰. Окрім цього, Канада накладає санкції на тих, хто причетний до викрадення та незаконного, примусового переміщення українських дітей і тих, хто надає свої послуги в питанні обходу обмежень накладених санкціями. Цікавим та важливим аспектом канадських санкцій є запровадження вторинних санкцій проти організацій, які не є російськими, проте які підтримують війну Росії проти України ⁷¹.

Після запровадження санкційних пакетів проти Росії, Європейський Союз приєднався до політики міжнародної ізоляції Росії. Окрім цього до обмежень доєдналася також Група 7 (G7): Японія, Німеччина, Італія, Франція,

⁶⁸ EU Sanctions map. (2025, May 20). <https://sanctionsmap.eu/#/main>

⁶⁹ Gov.UK: (2025, May 27). *Russia sanctions regime: industry and specialist guidance*. <https://www.gov.uk/government/collections/uk-sanctions-on-russia>

⁷⁰ Government of Canada. (2025, March 4). *Sanctions – Russian invasion of Ukraine*. https://www.international.gc.ca/world-monde/issues_developpement-enjeux_developpement/response_conflict-reponse_conflits/crisis-crisis/ukraine-sanctions.aspx?lang=eng

⁷¹ Webster, J. (Canada), Xu, J., Bruno, M., Bing, A. (2025, February 28). *Canada Announces Additional Secondary Sanctions and Further Amendments Under Russia Regulations*. A Blog by Baker MCKenzie. <https://sanctionsnews.bakermckenzie.com/canada-announces-additional-secondary-sanctions-and-further-amendments-under-russia-regulations/>

та вже згадані, Канада, Велика Британія та США. Японія, не дивлячись на віддаленість свого географічного розташування, теж приєдналася до накладення санкцій. Японські санкції включали заморожування активів осіб та груп, які підтримують відокремлення Криму від України, та обмеження імпорту з Криму. Японія також призупинила переговори з Росією щодо військових питань, космосу та інвестицій. Участь Японії підкреслює глобальний характер санкційного режиму, що виходить за межі Європи та Північної Америки⁷².

Серед географічно віддалених, але активних у санкційній політиці країн також слід виділити Австралію. Вона застосувала широкий спектр санкцій, спрямованих проти фізичних осіб, банків та різних секторів економіки. Австралія запровадила перші санкції після анексії Криму в 2014 році⁷³. Ці санкції були націлені на фінансові операції та заборони на подорожі, і були також розширені після вторгнення Росії в Україну в 2022 року. Участь Австралії демонструє підтримку з боку союзників в Азійсько-Тихоокеанському регіоні та підкреслює міжнародне засудження дій Росії.

Якщо участь Японії та Австралії викликали певний рівень здивування через, знову ж таки географічну віддаленість цих країн, то підтримка санкцій навіть нейтральною Швейцарією вразила всю світову спільноту. Мабуть, єдина країна в світі, яка відома своєю позицією нейтралітету не лишилась осторонь такого зухвалого нападу Росії на Україну. Попри, знову ж таки, вона свій нейтральний статус, погодилася на часткові санкції, включаючи заморожування російських активів та узгодження з заходами Європейського Союзу. Швейцарія заморозила значну кількість російських активів та приєдналася до санкцій, запроваджених ЄС⁷⁴. Участь Швейцарії, навіть

⁷² Кузьменко, Ю. (2025, 10 січня). *Японія оголосила нові санкції проти РФ*. Суспільне Новини. <https://suspilne.media/921909-aponia-ogolosila-novi-sankcii-proti-rf/>

⁷³ Заяц, П. (2014, 21 травня). *Австралія ввела нові санкції проти Росії*. Дзеркало тижня. https://zn.ua/ukr/WORLD/avstraliya-vvela-novi-sankciyi-proti-rosiyi-143615_.html

⁷⁴ Verordnung über Massnahmen im Zusammenhang mit der Situation in der Ukraine. (2022, 4 März). <https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/2022/151/de>

часткова, є значущою не лише через її позицію, а й з огляду на її роль як великого світового фінансового центру. Окрім згаданих ключових гравців, до коаліції країн, що запровадили санкції проти Росії, входять приблизно 45 інших держав, включаючи Албанію, Ісландію, Ліхтенштейн, Монако, Чорногорію, Нову Зеландію, Північну Македонію, Норвегію, Сінгапур, Південну Корею, Тайвань⁷⁵.

Достатньо сильними та дієвими накладені санкції можуть бути за умови успішної співпраці партнерів у цьому питанні. Координація санкційної політики між США та іншими країнами здійснюється через різні механізми та форуми, серед яких особливо важливу роль відіграють Група семи (G7), двостороннє співробітництво, а також спеціальні робочі групи та обмін інформацією. Механізм такої координації G7 був створений для посилення дотримання та виконання багатосторонніх експортних контролів та санкцій проти Росії. G7, а також Європейський Союз, використовує цей механізм для обміну інформацією, координації дій та розробки спільних підходів до запобігання обходу санкцій⁷⁶. У рамках G7 діє спеціальна робоча група з питань контролю за експортом, яка займається обміном інформацією, обговоренням тенденцій та обміном найкращими практиками у сфері виконання санкцій. Група 7 також надає спільні рекомендації для промисловості щодо запобігання відведенню контрольованих товарів до Росії через треті країни.

Співробітництво між США та Європейським Союзом є фундаментальним для ефективності санкційного режиму. США та ЄС мають посилене двостороннє партнерство для обміну досвідом та узгодження

⁷⁵ Piatetsky, P. (n.d.). *What Are Countries Doing to Counter Russia's War?* Castellum AI. <https://www.castellum.ai/insights/which-countries-are-taking-action-on-ukraine>

⁷⁶ European Commission. (2024, 24 September). *Preventing Russian Export Control and Sanctions Evasion Updated Guidance for Industry*. https://finance.ec.europa.eu/document/download/ae2e63e2-4c4d-4f77-9757-c408ddbcedel_en?filename=240924-preventing-russian-export-control-sanctions-evasion%20.pdf

виконання санкцій, сприяння їх дотриманню та посилення правозастосування. Існують регулярні зустрічі експертних груп з питань виконання санкцій, а також створено спеціальну робочу групу «Freeze and Seize Task Force» для кращої координації заморожування активів російських та білоруських фізичних та юридичних осіб. США та ЄС також координують свої дії щодо виявлення та протидії обходу санкцій⁷⁷.

Окрім ЄС США також активно взаємодіє з Великою Британією та Канадою у питанні консолідації зусиль щодо дотримання санкцій. OFAC або Управління з контролю за іноземними активами Міністерства фінансів США та OFSI або Управління з виконання фінансових санкцій Великої Британії опублікували Меморандум про взаєморозуміння (MoU), що формалізує співробітництво у сфері виконання санкцій, включаючи обмін інформацією та спільні розслідування⁷⁸. Окрім цього була також створена спеціальна група цільова група «Російські еліти, їхні довірені особи та олігархи» (REPO), до складу якої входять представники країн G7, ЄС та Австралії, активність якої зосереджена на заморожуванні та блокуванні активів ключових осіб для перекриття джерел доходів та запобігання обходу санкцій⁷⁹. Для полегшення відслідковування порушень санкційних режимів Велика Британія, США, ЄС та Японія прийняли Спільний список товарів високого пріоритету (CHPL) для запобігання реекспорту товарів та технологій, критично важливих для військового розвитку Росії, з країн, що не запровадили санкції.

⁷⁷ European Commission. (2025, 20 May). *Making sanctions effective*. https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-sanctions-against-russia-following-invasion-ukraine/making-sanctions-effective_en

⁷⁸ Fischer, N. A., Hutman, A. R., Farmer, S., Rabinowitz, M. R., Karaman, I., & Kotamäki, J. (2025, January 17). Framework for Collaboration Between U.S. and UK Sanctions Authorities. Pillsbury's Global Trade and Sanctions Blog. <https://www.globaltradeandsanctionslaw.com/collaboration-us-uk-sanctions-authorities/>

⁷⁹ EU Neighbours East. (2022, 1 липня). Оперативна група «Російська еліта, довірені особи та олігархи» заморозила 30 млрд доларів активів росіян, які перебувають під санкціями. <https://euneighbourseast.eu/uk/news/latest-news/operativna-grupa-rosijska-elita-dovireni-osoby-ta-oligarhy-zamorozyla-30-mlrd-dolariv-aktyviv-rosiyan-yaki-perebuvayut-pid-sankcziyamy/>

Підсумовуючи, можна сказати, що у питанні координації санкційної політики між США та іншими країнами існують певні розбіжності та складнощі. Серед держав-членів ЄС спостерігаються різні ставлення щодо типів та обсягу санкцій, особливо якщо говорити про енергетичну залежність. У Європейського Союзу та Великої Британії існує фрагментація та недостатнє ресурсне забезпечення правозастосування санкцій, оскільки кожна держава-член використовує власне законодавство для цього. Існує «простір» для розбіжностей у майбутній санкційній політиці США, оскільки за другої каденції Трампа можливе пом'якшення санкцій з боку США, тоді як ЄС та Велика Британія залишаються твердими у своїй позиції. Складнощі також виникають через неуніверсальну участь у санкціях, оскільки деякі великі економіки, такі як Китай та Індія, не приєдналися до односторонніх санкційних зусиль. Ефективне відстеження та запобігання обходу санкцій через треті країни та оманливі практики, такі як «тіньовий флот», залишаються серйозними викликами. Постійна координація необхідна для вирішення складності санкцій та забезпечення узгодженості між різними юрисдикціями.

Накладені санкції мали значний вплив на економіку Росії. Ми спостерігали значне зниження ВВП Росії порівняно з довоєнними часами. Зросла інфляція та процентні ставки в Росії, що призвело до зниження купівельної спроможності та послаблення внутрішнього попиту. Ускладнилися транскордонні платежі та зменшився доступ до міжнародних фінансових ринків. Обмежено доступ Росії до критично важливих технологій та компонентів, що змушує її покладатися на менш ефективні або дорожчі альтернативи. Зросли витрати Росії на закупівлю ключових промислових ресурсів. Спостерігається переорієнтація російської економіки на військове виробництво, що може призвести до довгострокових структурних дисбалансів. Росія втратила доступ до значної частини своїх золотовалютних резервів. Спостерігається дефіцит робочої сили через еміграцію кваліфікованих працівників та мобілізацію, а точніше страх населення Російської Федерації бути призваними до лав російської армії. Енергетичний

сектор Росії також зазнає труднощів через зниження доходів та обмеження доступу до технологій.

Історичний огляд показує, що Сполучені Штати Америки розпочали запровадження санкцій проти Росії у 2014 році у відповідь на анексію Криму та подальшу дестабілізацію ситуації на сході України. Однак справжнє посилення та розширення санкційного режиму відбулося після повномасштабного вторгнення Росії у лютому 2022 року. Ці заходи, реалізовані США та їхніми союзниками, були спрямовані на ізоляцію Росії від світової фінансової системи, підрив її економічної та військової міці, а також обмеження доходів від енергоносіїв. Механізми санкцій включали заморожування активів осіб та організацій, що підривають суверенітет України, обмеження у фінансових послугах, енергетичному та оборонно-промисловому секторах, а також заборону торгівлі з окупованими територіями. Основною метою цих обмежень було підвищити ціну агресії для Росії та змусити її припинити військові дії.

Незважаючи на значний санкційний тиск, Росія продемонструвала певну здатність до адаптації та обходу обмежень, використовуючи такі методи, як фальсифікація маршрутів доставки, залучення "сателітів" та третіх країн, використання криптовалют, створення "тіньового флоту" та пошук лазівок у санкційних режимах. Це знижує запланований вплив санкцій, тому для підвищення їхньої ефективності запропоновано усунення наявних лазівок, запровадження більш жорстких вторинних санкцій, посилення механізмів контролю та подальше поглиблення міжнародної координації.

Ключовим фактором успіху санкційної політики є міжнародна координація. Розділ детально висвітлює, як Європейський Союз, Велика Британія, Канада, Японія, Австралія і навіть нейтральна Швейцарія приєдналися до санкцій проти Росії. Координація здійснюється через Групу семи (G7), двосторонні партнерства (наприклад, між США та ЄС, США та Великою Британією) та спеціальні робочі групи, такі як «Freeze and Seize Task Force», REPO та Спільний список товарів високого пріоритету. Ці механізми

дозволяють обмінюватися інформацією, координувати дії та розробляти спільні підходи до запобігання обходу санкцій. Однак, у координації санкційної політики все ще існують певні виклики. До них належать розбіжності між державами-членами ЄС щодо обсягу та типу санкцій (особливо пов'язані з енергетичною залежністю), фрагментація та недостатнє ресурсне забезпечення правозастосування на національному рівні, а також потенційний ризик пом'якшення санкційної політики з боку деяких країн. Крім того, не всі великі економіки, такі як Китай та Індія, приєдналися до односторонніх санкційних зусиль, що ускладнює повну ізоляцію Росії.

Отже, санкції є ефективним, хоча й складним, інструментом стримування Росії. Їх успіх залежить від постійного моніторингу, адаптації до нових викликів, усунення лазівок та, що найважливіше, тісної міжнародної координації зусиль. Продовження та посилення спільного тиску є критично важливим для послаблення агресора та сприяння відновленню міжнародного миру та безпеки.

ВИСНОВКИ

У ході дослідження було всебічно проаналізовано співробітництво між США та Україною в умовах російсько-української війни, охопивши його ключові аспекти та наслідки. Для цього було розглянуто стан наукової розробки проблеми та джерельну базу, що дозволило заглибитися в теоретико-методологічні основи дослідження. Особливу увагу приділено еволюції та особливостям військово-технічної співпраці між двома країнами, що є критично важливим для протидії агресії. Також оцінено масштаби та ефективність гуманітарної допомоги, наданої США Україні, виявивши як досягнення, так і виклики у її реалізації. Досліджено санкційну політику США як інструмент стримування Росії та проаналізовано механізми її міжнародної координації, що є прикладом застосування «жорсткої сили».

На підставі проведеного аналізу визначено ключові напрями співробітництва США та України в умовах російсько-української війни, а також розглянуто практичні та політичні наслідки цього партнерства для міжнародних відносин, зокрема для забезпечення стабільності та безпеки в регіоні. Співпраця між США та Україною є багатогранною та надзвичайно важливою для забезпечення стабільності та безпеки України, а також для розвитку міжнародних відносин у регіоні.

Для розгляду цієї теми, нами було проаналізовано велику кількість джерел. Серед них були наукові дослідження, сайти американських неурядових організацій, було опрацьовано офіційні документи та договори, а також виконавчі укази, які координують санкції, які були накладені на Російську Федерацію.

Одним з ключових аспектів співробітництва між Україною та США є військово-технічна співпраця, яка розвивається з початку 2014 року, коли Росія анексувала Крим і розпочала збройну агресію на сході України. Це співробітництво включає не лише постачання озброєнь, а й технічну підтримку, навчання особового складу та адаптацію до нових військових

технологій. Американські збройні сили надали Україні доступ до сучасних озброєнь, таких як американські реактивні артилерійські установки HIMARS та протитанкові комплекси Javelin, доступ до Starlink, ЗРК Patriot, радары, безпілотники, а також інші високотехнологічні системи, які дозволили значно підвищити ефективність української армії на полі бою та докорінно змінили хід війни, підтримавши Україну та принісши відчутний внесок у боротьбу України за свою незалежність.

Важливу роль у цьому процесі відіграє також технічна підтримка, що включає модернізацію українських бойових систем і технологій для підвищення їхньої ефективності. Спільні навчання та обмін досвідом між українськими та американськими військовими спеціалістами дозволяють українським воїнам підвищувати рівень своєї обороноздатності та адаптуватися до сучасних бойових умов. Технологічна підтримка від США допомогла Україні не лише покращити оборонні можливості, але й вдосконалити свої військові стратегії, що включають нові підходи до ведення бойових дій. Проте не лише українці навчаються у США та партнерів, ми в свою чергу показуємо неймовірний та, небачений до цього, приклад стійкості, мужності та винахідливості. Саме в руках українців, Patriot вперше у світі успішно перехопив російську гіперзвукову ракету, яку до цього відносились до тих цілей, які неможливо уразити.

У цій роботі було розглянуто співробітництво Сполучених Штатів Америки та України з різних його аспектів. Невід'ємною частиною співробітництва є гуманітарна допомога, яку США надають Україні для допомоги та підтримки постраждалого населення та відновлення інфраструктури в зоні конфлікту. США стали одним з основних партнерів України в наданні гуманітарної допомоги, як напрямую, так і через урядові агентства, а також за допомогою американських неурядових організацій. Гуманітарна допомога США відіграла важливу роль у підтримці українського населення, включаючи програми USAID та допомогу внутрішньо переміщеним особам. Ця допомога охоплює широкий спектр потреб: від

надання медичних послуг та ліків до відновлення житлової інфраструктури, а також підтримки соціальних програм для внутрішньо переміщених осіб та постраждалих від бойових дій.

Нами було розглянуто на прикладах деяких неурядових американських організацій наскільки багатогранною та цінною може бути допомога подібних організацій для країни, яка знаходиться у стані війни. Вся допомога, яка надавалася розглянутими нами НУО, була направлена не лише на поліпшення умов чи стану людей на момент «зараз», але й з думкою про майбутнє. Наприклад, згадані організації забезпечили українських людей, лікарів знаннями про складні випадки та практикою, яка може допомогти, і ми впевнені, що вже допомогла, врятувати не одне життя. Одним із основних напрямків гуманітарної допомоги, яка надається є забезпечення біженців та внутрішньо переміщених осіб, яких війна змусила покинути свої домівки. США фінансували розгортання таборів для біженців, надавали продукти харчування, медикаменти та інші необхідні ресурси, що дозволяло зменшити тягар національних ресурсів України. Крім того, американські НУО активно працюють у постраждалих регіонах, забезпечуючи не лише фізичну допомогу, а й психосоціальну підтримку для людей, що є дуже важливим аспектом здоров'я людей, які пережили травматичні події, не лише зараз, а й в подальшому, коли війна буде закінчена.

У нашій роботі було розглянуто санкційну політику світової спільноти проти Російської Федерації. Досліджуючи цей аспект ми побачили як консолідовані зусилля великих акторів на міжнародній арені здатні вплинути на тих, хто порушує закони та звичаї міжнародного права. Спільна санкційна політика між США та їхніми союзниками стала важливим інструментом боротьби проти агресії Росії. США ввели низку економічних, фінансових та технологічних санкцій, спрямованих на обмеження економічних можливостей Росії та її здатності вести війну. Санкції включають заморожування активів, обмеження доступу до міжнародних фінансових ринків, заборону на експорт технологій, а також персональні санкції проти російських посадовців і

олігархів, які мають пряме відношення до війни в Україні. Окрім США, так названим «ізоляційним ковпаком» Росію накрили країни Групи 7, а також до санкційного тиску доєдналася навіть відома своєю нейтральною позицією Швейцарія. Загалом, як згадується в цьому дослідженні, проти Російської Федерації ввели санкції приблизно 45 країн по всьому світу.

Санкційні заходи, що були введені проти Росії, мали комплексний та багатовимірний характер, охоплюючи різні сфери економіки та впливаючи на різноманітні аспекти її функціонування. В енергетичній сфері санкції мали на меті суттєво скоротити доходи російської економіки від експорту енергоносіїв. Особливий акцент був зроблений на обмеження передачі технологій та інвестицій в енергетичний сектор, що мало довгострокові наслідки для російської економіки. Хоча Росія спромоглася частково переорієнтувати експортні потоки на альтернативні ринки, зокрема Китай та Індію, а також активно використовувала так званий «тіньовий флот» для обходу санкційних обмежень, запровадження стелі цін на нафту негативно позначилось на загальних доходах країни.

У фінансовій сфері введені санкції суттєво ускладнили діяльність великих російських банків та фінансових інституцій на міжнародних ринках. Відключення ключових банківських установ від системи SWIFT та запровадження обмежень на використання міжнародних платіжних систем серйозно порушили фінансові транзакції, ускладнивши міжнародну торгівлю та банківські операції. Крім того, обмеження доступу до міжнародних ринків капіталу призвели до зниження прибутковості російського фінансового сектору, що стало додатковим фактором економічного тиску на Росію.

Значний вплив мали санкції і на військово-промисловий комплекс Росії. Введення експортних обмежень на передові технології, компоненти та інші критично важливі матеріали серйозно обмежило можливості російської оборонної промисловості. Це призвело до нестачі сучасних компонентів, що, у свою чергу, змусило Росію звертатися до менш якісних альтернативних постачальників та використовувати застаріле обладнання, що негативно

вплинуло на якість та ефективність оборонного виробництва. В результаті зросла внутрішня напруга у військово-промисловій галузі, а експорт російської зброї суттєво скоротився, знижуючи міжнародні позиції Росії у цій стратегічній сфері.

Санкції в галузі технологій стали серйозним викликом для технологічного розвитку Росії. Обмеження на імпорт високотехнологічних товарів, зокрема в галузі мікроелектроніки та програмного забезпечення, не тільки стримують технологічний прогрес, але й суттєво посилюють залежність Росії від зовнішніх партнерів, перш за все Китаю. В результаті цього значно погіршується технологічна самостійність Росії, що створює потенційні ризики у стратегічній перспективі.

У транспортній сфері санкції створили істотні ускладнення у роботі авіаційного та морського транспорту, порушуючи міжнародні логістичні та постачальницькі ланцюги. Також серйозно постраждала автомобільна промисловість, яка опинилася під впливом нестачі компонентів і технологій, необхідних для нормального функціонування виробничих процесів.

Особливу увагу також варто звернути на обмеження доступу Росії до міжнародних фінансових ринків. Санкції значно ускладнили можливості Росії залучати капітал за кордоном, що створило перешкоди для випуску суверенного боргу та призвело до різкого скорочення обсягів прямих іноземних інвестицій. Таким чином, Росія опинилася в умовах дефіциту ресурсів для фінансування ключових державних програм і розвитку економіки в цілому.

Крім того, введення експортного контролю значною мірою обмежило доступ Росії до найсучасніших технологій, особливо напівпровідників, високотехнологічного обладнання та програмного забезпечення. Це створило серйозні перешкоди для підтримки та модернізації критично важливої інфраструктури країни, яка в умовах санкцій поступово втрачає здатність конкурувати на світовому рівні.

Окремо слід виділити санкції щодо товарів подвійного призначення, оскільки саме ці обмеження мають безпосередній вплив на військовий потенціал Росії. Застосування таких санкцій обмежує можливості Росії підтримувати та вести військові дії, оскільки товари подвійного призначення активно використовуються не тільки в цивільних, але й у військових цілях. Таким чином, ці обмеження не тільки створюють економічні труднощі, але й безпосередньо впливають на військову могутність Росії, ускладнюючи ведення активних бойових дій та підтримку необхідного рівня військової готовності.

Отже, комплекс санкцій, впроваджених міжнародним співтовариством під лідерством США, призвів до суттєвих змін у стратегічних можливостях Росії, значно зменшуючи її потенціал як у військовій, так і в економічній, фінансовій і технологічній сферах. Це, у свою чергу, дозволило зменшити здатність Росії ефективно підтримувати свою агресивну політику на міжнародній арені, хоча й не припинило повністю її агресивні дії. Тим не менш, довгострокові наслідки санкцій безумовно позначаються на внутрішній стабільності та стратегічних можливостях Росії.

Ефективність санкцій виявилася значною, оскільки вони поставили під загрозу економічну стабільність Росії, спричинили падіння рубля, зменшення інвестицій та обмеження доступу до високих технологій, які необхідні для ведення війни. Хоча санкції не зупинили агресивну політику Росії, вони значно ускладнили її здатність вести війну в умовах постійного економічного тиску, тим самим збільшили для агресора ціну війни. Крім того, координація санкцій між США та іншими країнами, зокрема Європейським Союзом та Великою Британією дозволила збільшити їхній вплив та забезпечити додатковий тиск на Кремль. Не дивлячись на могутність накладених санкцій, Росія все одно знайшла певні способи уникнення тиску обмежень, чим зумовила світову спільноту до консолідації зусиль проти міжнародного правопорушника.

На політичному рівні співпраця між Україною та США характеризується активною підтримкою з боку Сполучених Штатів Америки щодо міжнародних ініціатив України. США виступали сильним адвокатом України на міжнародних майданчиках, зокрема в ООН, НАТО та інших міжнародних організаціях, де активно виступають за підтримку України в її боротьбі з Росією. Водночас, США також надають Україні політичну підтримку в процесах відновлення територіальної цілісності та здійснюють дипломатичний тиск на Росію для припинення агресії. У дипломатичному плані співпраця між двома країнами залишається важливим елементом у забезпеченні стабільності та безпеки не тільки України, але й усієї Європи. США виступають на боці України в питаннях санкційної політики, надаючи підтримку в її боротьбі за відновлення територіальної цілісності та намагаються вплинути на міжнародне співтовариство, щоб забезпечити необхідний рівень підтримки.

Незважаючи на значні досягнення у військовій, гуманітарній та санкційній сферах, співробітництво між США та Україною стикається з певними проблемами. Однією з головних проблем є зміна політичних пріоритетів у США, особливо після зміни адміністрації, що може вплинути на рівень підтримки України в майбутньому. Окрім того, стратегічні інтереси США в інших регіонах світу можуть спричинити зміщення уваги від конфлікту в Україні, що створює додаткові виклики для подальшого розвитку співробітництва.

В перспективі співпраця між США та Україною має значний потенціал для подальшого розвитку, особливо в контексті стабільності в Східній Європі та забезпечення безпеки на міжнародному рівні. Однак для цього необхідно продовжувати зміцнювати двосторонні відносини, зокрема в області економіки, оборони, енергетики та гуманітарної допомоги.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Джерела:

1.) Міжнародні та міждержавні договори / Дипломатичні документи:

1. U.S. Embassy in Ukraine. (2021, 10 листопада). *Хартія стратегічного партнерства США-Україна*. <https://ua.usembassy.gov/uk/u-s-ukraine-charter-on-strategic-partnership/>

2.) Акти державного законодавства та виконавчої влади:

2. Executive Order 14024 of April 15, 2021. (2021, April 19). Federal Register. <https://ofac.treasury.gov/media/57936/download?inline>

3. Executive Order 14065 of February 21, 2022. (2022, February 23). Federal Register. <https://ofac.treasury.gov/media/918791/download?inline>

4. Executive Order 14066 of March 8, 2022. (2022, March 10). Federal Register. <https://ofac.treasury.gov/media/919111/download?inline>

5. Executive Order 14068 of March 11, 2022. (2022, March 15). Federal Register. <https://ofac.treasury.gov/media/919281/download?inline>

6. Executive Order 14071 of April 6, 2022. (2022, April 8). Federal Register. <https://ofac.treasury.gov/media/922081/download?inline>

7. Executive Order 14114 of December 22, 2023. (2023, December 26). Federal Register. <https://ofac.treasury.gov/media/932441/download?inline>

8. Ukraine Democracy Defense Lend-Lease Act of 2022. (2022). <https://ips.ligazakon.net/document/view/mu22010?an=25>

9. Verordnung über Massnahmen im Zusammenhang mit der Situation in der Ukraine. (2022, 4 März). <https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/2022/151/de>

3.) Матеріали періодичної преси:

10. Дутко, В. (2022, 4 лютого). *Воєнно-технічна співпраця України та США*. PolUkr <https://www.polukr.net/uk/blog/2022/02/vojenno-techniczna-spivpraca-ukraini-ta-ssza/>

11. Еспресо. (2014, 22 листопада). *США передали Україні перші протимінометні радары*.

https://espresso.tv/news/2014/11/22/ssha_peredaly_ukrayini_persh_i_protymynometn_i_radary

12. Заяц. П. (2014, 21 травня). *Австралія ввела нові санкції проти Росії*. Дзеркало тижня. <https://zn.ua/ukr/WORLD/avstraliya-vvela-novi-sankciyi-proti-rosiyi-143615.html>

13. Люксіков, М. (2021, 16 січня). *США передали ВМС України 84 човни*. Мілітарний. <https://militaryni.com/uk/news/ssha-peredaly-vms-ukrayiny-84-chovny/>

14. Мариняк, Ю. (2024, 7 жовтня). *PDA, USAI, FMF: огляд американської військової допомоги та подальші перспективи підтримки України*. LVIV.MEDIA. <https://lviv.media/analitika/93461-pda-usai-fmf-oglyad-amerikanskoyi-vijskovoyi-dopomogi-ta-podalshi-perspektivi-pidtrimki-ukrayini/>

15. Кабацій, М. (2015, 12 листопада). *В Україні завершилися спільні з США вчення Fearless Guardian*. New Voice. <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/v-ukrajini-zavershilisja-spilni-z-ssha-vchennja-fearless-guardian-79609.html>

16. Козацький, С. (2023, 20 липня). *Американські HIMARS в ЗСУ: рік бойового застосування по російських окупантах*. Militaryni. <https://mil.in.ua/uk/articles/amerykanski-himars-v-zsu-rik-bojovogo-zastosuvannya-po-rosijskyh-okupantah/>

17. Кузьменко, Ю. (2025, 10 січня). *Японія оголосила нові санкції проти РФ*. Суспільне Новини. <https://suspilne.media/921909-aponia-ogolosila-novi-sankcii-proti-rf/>

18. Міллер. І. (2024, 9 квітня). *США передали Україні трофейну іранську зброю*. Главком. <https://glavcom.ua/news/ssha-peredali-ukrajini-trofejnu-iransku-zbroju-995188.html>

19. Прищеп, Я., Галка, Н. (2023, 13 травня). *Працював в автономному режимі: у Повітряних силах розповіли, як збили російський «Кинджал»*. Суспільне Новини. <https://suspilne.media/475102-pracuvav-v-avtonomnomu-rezimi-u-povitranih-silah-rozpovili-ak-zbili-rosijskij-kinzal/>

20. Радіо Свобода. (2022, 26 лютого). *США приєднуються до санкцій проти Путіна, Лаврова та членів російського Радбезу.*
<https://www.radiosvoboda.org/a/news-ssha-pryyednayutsya-do-sanktsiy-proty-putina-lavrova-ta-chleniv-rosiyskoho-radbezu/31723867.html>
21. Склярєвська, Г. (2022, 13 березня). *Starlink: що це таке, як працює та хто зможе ним користуватися в Україні.* Media Sapience.
<https://ms.detector.media/it-kompanii/post/29166/2022-03-13-starlink-shcho-tse-take-yak-pratsyuie-ta-khto-zmozhe-nym-korystuvatysya-v-ukraini/>
22. Черниш, О. (2023, 5 жовтня). *Американський ленд-ліз для України закінчився, так і не почавшись. Чому він не запрацював.* BBC Україна.
<https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c4n5p6pgengo>
23. Шинко, А. (2017, 6 грудня). *ЗСУ отримали 40 медичних «Хаммерів».* Ukrainian Military Pages. <https://www.ukrmilitary.com/2017/12/40-hmmwv.html>
24. Armia Inform. (2022, 11 січня). *Міжнародна військова допомога Україні у 2021 році.*
<https://web.archive.org/web/20220123031502/https://armyinform.com.ua/2022/01/11/mizhnarodna-vijskova-dopomoga-ukrayini-u-2021-roczy/>
25. BBC Україна. (2024, 24 квітня). *Байден підписав виділення \$60 млрд Україні на війну проти Росії. Коли зброя поїде Києву.*
<https://www.bbc.com/ukrainian/articles/crgy0zx02y4o>
26. My Vin. (2014, 22 грудня). *Дежприкордонслужба отримала від США 35 броньованих джипів Volkswagen Amarok та Toyota Land Cruiser.*
<https://www.myvin.com.ua/ua/news/uaworld/31682.html>
27. Sodel, V. (2025, 29 січня). *Я от зрозумів що за 8 років зйомок для USAID...* [Статусний запис]. Facebook.
<https://www.facebook.com/sodel.vlad/posts/pfbid028Bhhwu1SFNHpWuM6su4ooS9JdHi2XsgKzKjyiYzMLTJ6NmWQYwmRkoqZqS7Jbjpcl>
28. Kalin, S., Michaels, D. (2022, Oct. 8). *Himars Transform the Battle for Ukraine—and Modern Warfare.* The Wall Street Journal.

<https://www.wsj.com/articles/himars-transform-battle-for-ukraine-modern-warfare-11665169716>

29. Miller, C. (2018, April 30) *U.S. Confirms Delivery Of Javelin Antitank Missiles To Ukraine*. Radio Liberty. <https://www.rferl.org/a/javelin-missile-delivery-ukraine-us-confirmed/29200588.html>

30. Sportyv.Info (2021, 13 квітня). *Rapid Trident, Sea Breeze, Joint Effort та інші: які міжнародні військові навчання пройдуть в Україні*. <https://sprotyv.info/obshchestvo/rapid-trident-sea-breeze-joint-effort-ta-inshi-yaki-mizhnarodni-vijskovi-navchannya-projdut-v-ukraini/>

4.) Офіційні сайти та звіти державних установ:

31. Програми USAID (Агентства США з міжнародного розвитку) для підтримки України. (2023). <https://www.usaid.gov/ukraine/economic-growth>

32. Defence Security Cooperation Agency. (2019, October 3). *Ukraine – Javelin Missiles and Command Launch Units*. https://media.defense.gov/2024/Dec/09/2003604106/-1/-1/0/UKRAINE_19-70.PDF

33. Gov.UK: (2025, May 27). *Russia sanctions regime: industry and specialist guidance*. <https://www.gov.uk/government/collections/uk-sanctions-on-russia>

34. Government of Canada. (2025, March 4). *Sanctions – Russian invasion of Ukraine*. https://www.international.gc.ca/world-monde/issues_development-enjeux_developpement/response_conflict-reponse_conflits/crisis-crises/ukraine-sanctions.aspx?lang=eng

35. U.S. Government Accountability Office. (2024, May 30). *Status and Use of Supplemental U.S. Funding, as of First Quarter, Fiscal Year 2024*. <https://www.gao.gov/products/gao-24-107232>

36. Lopez, C. T. (2022, June 24). *Two Security Assistance Packages for Ukraine Contribute to Coastal, Waterway Defense*. U.S. Department of Defence. <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/3073876/two-security-assistance-packages-for-ukraine-contribute-to-coastal-waterway-def/>

37. U.S. Department of Defence. (2022, June 15). *\$1 Billion in Additional Security Assistance for Ukraine*.
<https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/3064351/1-billion-in-additional-security-assistance-for-ukraine/>
38. U.S. Department of Defence. (2022, Aug. 8). *\$1 Billion in Additional Security Assistance for Ukraine*.
<https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/3120059/1-billion-in-additional-security-assistance-for-ukraine/>
39. U.S. Department of Defence. (2022, May 19). *\$100 Million in Additional Security Assistance for Ukraine*.
<https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/3037837/100-million-in-additional-security-assistance-for-ukraine/>
40. U.S. Department of Defence. (2022, July 8). *\$400 Million in Additional Security Assistance for Ukraine*.
<https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/3087750/400-million-in-additional-security-assistance-for-ukraine/>
41. U.S. Department of Defence. (2022, Sept. 15). *\$600 Million in Additional Security Assistance for Ukraine*.
<https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/3160503/600-million-in-additional-security-assistance-for-ukraine/>
42. U.S. Department of Defence. (2022, June 1). *\$700 Million in Additional Security Assistance for Ukraine*.
<https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/3049472/700-million-in-additional-security-assistance-for-ukraine/>
43. U.S. Department of Defence. (2022, April 13). *\$800 Million in Additional Security Assistance for Ukraine*.
<https://www.defense.gov/News/Releases/Release/Article/2999113/800-million-in-additional-security-assistance-for-ukraine/>
44. U.S. Department of State. (2025, January 15). *United with Ukraine*.
<https://2021-2025.state.gov/united-with-ukraine/>

45. U.S. Department of State. (n.d.). Ukraine and Russia Sanctions. <https://www.state.gov/division-for-counter-threat-finance-and-sanctions/ukraine-and-russia-sanctions>

46. Welt, C. (2024, Apr. 26). *U.S. Sanctions on Russia: Legal Authorities and Related Actions*. Congress.gov. <https://www.congress.gov/crs-product/R48052>

5.) Сайти міжнародних та неурядових організацій:

47. БО «100% ЖИТТЯ». (2019, 12 травня). *Проект USAID HealthLink*. <https://network.org.ua/proekt-usaid-healthlink/>

48. Direct Relief. (n.d.). <https://www.directrelief.org/work/>

49. EU Sanctions map. (2025, May 20). <https://sanctionsmap.eu/#/main>

50. European Commission (24.02.2025). *Making sanctions effective*. https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-sanctions-against-russia-following-invasion-ukraine/making-sanctions-effective_en

51. European Commission. (2025, 20 May). *Making sanctions effective*. https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-sanctions-against-russia-following-invasion-ukraine/making-sanctions-effective_en

52. European Commission. (2024, 24 September). *Preventing Russian Export Control and Sanctions Evasion Updated Guidance for Industry*. https://finance.ec.europa.eu/document/download/ae2e63e2-4c4d-4f77-9757-c408ddbcedel_en?filename=240924-preventing-russian-export-control-sanctions-evasion%20.pdf

53. EU Neighbours East. (2022, 1 липня). *Оперативна група «Російська еліта, довірені особи та олігархи» заморозила 30 млрд доларів активів росіян, які перебувають під санкціями*. <https://euneighbourseast.eu/uk/news/latest-news/operativna-grupa-rosijska-elita-dovireni-osoby-ta-oligarhy-zamorozyla-30-mlrd-dolariv-aktyviv-rosiyan-yaki-perebuvayut-pid-sankcziyamy/>

54. FHI 360. (n.d.). *Ukraine Humanitarian Assistance Response Program (UHARP)*. <https://www.fhi360.org/projects/ukraine-humanitarian-assistance-response-program-uharp/>

55. Project Hope. (n.d.). Ukraine.
<https://www.projecthope.org/region/europe/ukraine/>
56. RAND Corporation. (n.d.). <https://www.rand.org/>
57. Razom for Ukraine. (n.d.). Our Story. <https://surl.li/gjxcmi>
58. Razom for Ukraine. (n.d.). *Who we are*.
<https://www.razomforukraine.org/about-us/>
59. Razom. (n.d.). *The co-pilot project: neurosurgery training in Ukraine*.
<https://www.razomforukraine.org/ua/projectsua/the-co-pilot-project-neurosurgery-training-in-ukraine-ua/>
60. USAFacts. (2025, March 14). *How much money has the US given Ukraine since Russia's invasion?* <https://usafacts.org/articles/how-much-money-has-the-us-given-ukraine-since-russias-invasion/>

Література:

61. Івасечко, О., & Лопушанський, П. (2023). Військова допомога США Україні у протидії збройній агресії Росії у 2014–2023 рр. *Вісник Львівського університету. Серія: Філософсько-політологічні студії*, 259-269.
62. Лендел, М. (2024). *Військова допомога США як чинник перебігу російсько-української війни (2022–2024 рр.)*. Формат розвитку відносин України та Європейського Союзу в контексті російсько-української війни, виборчих процесів та прав національних меншин, 88.
63. Ніколаєць, Ю. (2023). ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИЙ ПРОСТІР УКРАЇНИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ (2014–2023). *Сіверянський літопис*, (2), 140-152.
<https://doi.org/10.58407/litopis.230216>
64. Сидорук, Т., Шуляк, А., & Павлюк, В. (2022). Трансформації в архітектурі європейської безпеки під впливом російсько-української війни. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*, (3 (14)), 60-72.
65. Турчак, О. В., Бураков, Ю. В., & Посохова, А. В. (2023). Правове підґрунтя міжнародного військового співробітництва Збройних Сил України під час

російсько-української війни (2014-2023). *Аналітично-порівняльне правознавство*, (3), 432-436.

66. Piatetsky, P. (n.d.). *What Are Countries Doing to Counter Russia's War?*

Castellum AI. <https://www.castellum.ai/insights/which-countries-are-taking-action-on-ukraine>

67. Fischer, N. A., Hutman, A. R., Farmer, S., Rabinowitz, M. R., Karaman, I., & Kotamäki, J. (2025, January 17). *Framework for Collaboration Between U.S. and UK Sanctions Authorities*. Pillsbury's Global Trade and Sanctions Blog.

<https://www.globaltradeandsanctionslaw.com/collaboration-us-uk-sanctions-authorities/>

68. Webster, J. (Canada), Xu, J., Bruno, M., Bing, A. (2025, February 28). *Canada Announces Additional Secondary Sanctions and Further Amendments Under Russia Regulations*. A Blog by Baker MCKenzie.

<https://sanctionsnews.bakermckenzie.com/canada-announces-additional-secondary-sanctions-and-further-amendments-under-russia-regulations/>